

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA MANAGEMENTU

Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu obce Velehrad
Development of tourism infrastructure in Velehrad

Student:	Petra Zajícová
Vedoucí bakalářské práce:	Ing. Lenka Durdáková

Uherské Hradiště 2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Student: Petra Zajícová
Studijní program: Ekonomika a management
Studijní obor: Ekonomika cestovního ruchu
Téma: Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu obce Velehrad
Development of tourism infrastructure in Velehrad

Osnova práce:

1. Úvod
2. Metodika a cíl práce
3. Teoretický vstup
4. Stávající infrastruktura cestovního ruchu v obci Velehrad
5. Návrh rozvoje infrastruktury cestovního ruchu v obci Velehrad
6. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Přílohy

Odborná literatura:

FORET, M.; FORETOVÁ, V. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2001. 178 s. ISBN 978-80-247-0207-X
RAŠTICOVÁ, B.; POJSL, M.; ČOUPEK, J. a kol. *Velehrad: dějiny obce*. 1. vyd. Velehrad : Obec Velehrad, 2006. 288 s. ISBN 80-239-7490-4.
PÁSKOVÁ, M.; ZELENKA, J. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2002. 448 s. ISBN 80-239-0152-4

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Lenka Durdáková

Datum zadání: 20. listopadu 2009

Datum odevzdání: 7. května 2010

vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlášení

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně pod vedením Ing. Lenky Durdákové a použila jen prameny uvedené v seznamu literatury.

Na Velehradě dne 7. května 2010

Petra Zajícová

Poděkování

Ráda bych na tomto místě poděkovala vedoucí práce Ing. Lence Durdákové za cenné připomínky, poznatky a vedení této bakalářské práce.

Obsah

1. ÚVOD.....	6
2. METODIKA A CÍL PRÁCE.....	9
2.1. Cíle práce.....	9
2.2. Metodika práce.....	9
3. TEORETICKÝ VSTUP.....	10
3.1. Historie obce.....	10
3.2. Cestovní ruch.....	17
3.3. Informační centrum.....	20
3.3.1. Turistické informační centrum.....	20
3.3.2. A.T.I.C.....	26
3.3.3. Kategorizace a certifikace v regionu Slovácko.....	28
4. STÁVAJÍCÍ INFRASTRUKTURA CESTOVNÍHO RUCHU.....	30
4.1. Historické památky na Velehradě.....	30
4.1.1. Bazilika Nanebevzetí Panny Marie a sv. Cyrila a Metoděje.....	30
4.1.2. Podzemí (lapidárium).....	31
4.1.3. Kostel Zjevení Páně lidově zvaný „Cyrilka“.....	32
4.1.4. Sousoší Panny Marie.....	33
4.1.5. Kaple sv. Jana	33
4.1.6. Barokní most.....	34
4.1.7. Kaple sv. Vendelína.....	34
4.2. Infrastruktura cestovního ruchu na Velehradě.....	34
4.2.1. Základní infrastruktura CR.....	35
4.2.2. Doplnková infrastruktura CR.....	41
5. NÁVRH ROZVOJE INFRASTRUKTURY CESTOVNÍHO RUCHU V OBCI VELEHRAD.....	45
5.1. Analýza návštěvníků.....	45
5.2. Manuál založení TIC na Velehradě.....	47
5.2.1. Motivace vzniku TIC.....	47
5.2.2. Kategorizace	48
5.2.4. Umístění	49
5.2.5. Provozní doba.....	50
5.2.6. Služby poskytované turistům a poutníkům.....	50
5.2.7. Technické zajištění TIC.....	52
5.2.8. Personální zajištění TIC.....	52
5.2.9. Financování provozu TIC.....	53
5.3. SWOT analýza.....	55
5.3.1. Silné stránky.....	55
5.3.2. Slabé stránky.....	55
5.3.3. Příležitosti.....	56
5.3.4 Rizika.....	56
6. ZÁVĚR.....	57
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	59

1. ÚVOD

Cestování a cestovní ruch se v posledních několika letech staly významnou součástí života. Z historie víme, že obyvatelstvo cestovalo všemožnými způsoby za nejrůznějšími účely. Nejčastější důvody pro cestování jsou obchod, vojenskopolitická situace, náboženství, poznávání a další osobní či jiné podněty. Primární nabídku k cestování nám poskytují přírodní a historické atraktivity. K jejich poznávání jsou potřeba svoboda volného pohybu obyvatelstva, určitý disponibilní důchod a volný čas, který jsme ochotni cestováním strávit. Aby byli turisté spokojeni, jsou jim nabízeny další služby, jejichž rozvoj je nezbytný.

Vybrala jsem si toto téma práce zejména proto, že bydlím na Velehradě od dětství. Zpracovat toto téma mě napadlo ihned při nástupu na studium oboru, protože vidím, jaké jsou zde při realizaci obnovy baziliky a nejbližšího okolí problémy. Nechci jen nečinně přihlížet, ale aktivně se podílet na návrhu řešení konkrétního projektu např. zřízením turistického informačního centra.

Moje práce je zaměřena na malou, ale přitom významnou obec jižní Moravy – Velehrad, který je znám zejména díky působení svatých Cyrila a Metoděje v okolí Velehradu a také jako místo založení prvního cisterciáckého kláštera na Moravě. Pomyslným centrem, díky němuž navštěvují obec tisíce turistů a poutníků, je bezpochyby bazilika Nanebevzetí Panny Marie a svatých Cyrila a Metoděje. Toto místo sehrálo v minulosti důležitou roli při poutích a náboženských setkáních s představiteli katolické církve, především pak při slavných unionistických sjezdech ve dvacátých a třicátých letech minulého století nebo při dnes již legendární cyrilometodějské pouti v roce 1985, která předznamenala pád totalitního režimu. Velehrad jako oblíbený cíl poutníků z různých krajů naší země i návštěvníků ze zahraničí si bezesporu zaslouhuje nejen nezbytnou obnovu samotné baziliky, ale také péči v oblasti rozvoje infrastruktury cestovního ruchu. V dubnu 2008 byla navíc bazilika s přilehlými budovami a areálem prohlášena za národní kulturní památku. V témže roce byly učiněny první kroky k její obnově, neboť byl z peněz tzv. norských fondů nastartován dvouletý projekt opravy interiéru transeptu baziliky s restaurováním obrazů a stropních maleb nad oltářem. V letošním roce bude započato čerpání finančních prostředků z Integrovaného operačního programu, který by měl do roku 2013 zajistit kompletní opravu hlavní chrámové lodi včetně varhan. Do tohoto projektu spadá také terénní úprava okolí baziliky včetně vybudování nového informačního centra.

Všechny výše uvedené aktivity mají za cíl přispět k obnově tohoto významného poutního místa a kulturní památky tak, abychom budoucím generacím připravili vhodné podmínky pro další možný duchovní a materiální rozvoj „mostu mezi Východem a Západem.“

2. METODIKA A CÍL PRÁCE

2.1. Cíle práce

Cílem mojí práce je shromáždit dostupné informace, které pomohou rozvinout cestovní ruch na Velehradě. Dále jsem rozebrala možnosti současné infrastruktury cestovního ruchu a způsob jak ji rozšířit. V rámci této problematiky bylo navrženo fungování samotného informačního centra, které by zde mělo vzniknout. Mimo to jsem chtěla zjistit, jaký typ turistů nejčastěji na Velehrad přichází a proč. Podle typologie turistů lze navrhnout takové služby, které by byly nejvíce využívány. V závěru práce jsem shrnula celou problematiku a navrhla další možnosti, jak zvýšit atraktivitu tohoto poutního místa do budoucnosti.

2.2. Metodika práce

V práci byly použity různé metody používané pro výzkum. V části *Teoretického vstupu* jsem použila metodu popisu stejně jako v kapitole *Stávající infrastruktura cestovního ruchu*. V další kapitole byly použity získané informace ze standardizovaných dotazníků s patnácti otázkami, které byly sbírány v měsících leden - březen roku 2010 na Velehradě. Pro potřebu bakalářské práce jsem nevyužila všechny položené otázky. Pracovala jsem pouze s otázkami, které jsou dále v textu vyhodnoceny. Dotazníky byly k dispozici ve všech ubytovacích zařízeních nebo na internetu. Tímto dotazníkem jsem zjišťovala odpovědi na otázky, zda by byl zájem o zřízení TIC, jaké služby by měly být poskytovány, za jakým účelem a odkud přijíždí turisté na Velehrad nebo jsou-li spokojeni s možnostmi infrastruktury cestovního ruchu. V kapitole *Návrh rozvoje infrastruktury cestovního ruchu* jsem na závěr použila SWOT analýzu, z jejíchž výsledků lze vyčíst slabé a silné stránky, příležitosti i hrozby, které mohou v budoucnu nastat v oblasti cestovního ruchu na Velehradě. Všeobecně lze říct, že byl zkoumán stav cestovního ruchu v obci Velehrad.

3. TEORETICKÝ VSTUP

3.1. Historie obce

Velehrad byl a stále je velkým tajemstvím a předmětem zkoumání pro mnohé archeology a milovníky velehradské tradice. Bohužel o historii Velehradu se traduje nepřehledné množství teorií, zda dnešní Velehrad je ten stejný, který měl být sídlem velkomoravského arcibiskupa Metoděje. Dnes situují badatelé správní centrum Velké Moravy na území dnešního Starého Města nebo ještě pravděpodobněji do archeologické lokality Sady v blízkosti Uherské Hradiště. Některé spolky zabývající se velehradskou otázkou dokonce vystupovaly s tvrzením, že centrum Velké Moravy bylo na Slovensku v Děvíně. V dnešní době se pokračováním archeologických výzkumů zabývá zejména Slováké muzeum v Uherském Hradišti ve spolupráci s Moravským zemským muzeem v Brně.

S názvem Velehrad, v původním znění Veligrad, se nesetkáváme v žádné zmínce z doby Velké Moravy. Nejstarší známý doklad názvu pochází ze 12. století, kdy se Veligrad objevuje dokonce dvakrát - jako vesnice brněnského arcijáhensství a villa Veligrad patřící arcijáhenskému kostelu ve Spytihněvi. Ta se pravděpodobně nacházela na území dnešního Starého Města. Označení Veligrad bylo očividně oblíbené pro různá hradiště.

Od 13. století se setkáváme se jménem Veligrad v souvislosti s tzv. trhovou vsí - Starým Městem a s „monasteriem Veligrad“ - klášter. Aby míst s tímto názvem nebylo málo, rozhodl se český král Přemysl Otakar II. založit na řece Moravě královské město. Jako nejvhodnější místo byl vybrán ostrov s kostelem sv. Jiří se zbytky velkomoravského opevnění přímo proti trhově vsi. Vlastníkem ostrova byl velehradský klášter. Nové královské město dostalo název Veligrad novum, avšak tento název se u obyvatel neujal a je označován pouze jako Hradiště. Od počátku 14. století se přejmenovala i sousední trhová ves označována jako Antiqua Civitas (Staré Město). Tak zůstal prastarý název Veligrad jen klášteru.

Stejně jako název Veligrad byla sem přenesena z původního Veligradu tradice cyrilometodějská a velkomoravská.

Nejstarší dějiny Velehradu

Okolí Velehradu bylo osídleno již mnoho staletí před příchodem cisterciáckých mnichů, jak nám to dokazují mnohé archeologické nálezy. V katastru obce byly nalezeny drobné kamenné nástroje již z doby kamenné, mohylová kultura a popelnicová pole z doby bronzové.

Slované se na našem území začali usidlovat kolem druhé poloviny 6. století. Tehdy se na jimi zabrané území snažili probít Avarové, proti nimž se Slované spojili v tzv. Sámovu říši, která dokázala porazit nájezdníky a nadále mohla fungovat jako politický celek. V dalším období kolem 8. století vznikají nové osady a hradiska v místech kolem nynějšího Uherského Hradiště a Starého Města. Navíc se do těsného sousedství slovanských kmenů rozšířily hranice Franské říše, která bojovala s Avary. Nejvýznamnější památkou z 9. století v blízkosti Velehradu je jednoznačně kostelík sv. Jana v Modré, který je považován za nejstarší zděnou stavbu na území České republiky.

Po pádu Velkomoravské říše se stávají správním a politickým centrem Čechy. Na počátku 11. století byla Morava po bojích s Poláky připojena k Českému státu a rozdělena na knížectví. Z tohoto období máme jasné nálezy osídlení jak kolem kostelíku na Modré, tak na tzv. velehradské trati „Konventka“ nebo v místech dnešní ulice Zahradní. Tak zde pokračoval život plynule až do příchodu cisterciáků, tedy do počátku 13. století. Podle výzkumů byl Velehrad již v listopadu 1205, kdy cisterciáci přišli, osídlen. Proto do doby zahájení stavby kláštera byl modřanský kostelík sv. Jana a statek s mlýnem jakýmsi provizoriem i pro mnichy.

Od založení kláštera po jeho zrušení

V roce 1202 došlo k dohodě mezi olomouckým biskupem Robertem, moravským markrabětem Vladislavem Jindřichem a králem Přemyslem Otakarem I. o založení prvního cisterciáckého kláštera na Moravě. O místě výběru mnoho nevíme. Dochovaly se pouze zmínky o zakoupení majetku Vladislavem od litomyšlských premonstrátů a dalších šlechticů v místech, kde se nacházel kostel sv. Jana. Cisterciácké kláštery měly vznikat v pustině, která měla být prací mnichů upravována. Mniši neměli být rušeni ve svém rozjímání. Většina cisterciáckých klášterů nesla mariánské jméno, ale Velehrad byl pojmenován podle nejbližší vesnice.

Prvních 12 mnichů přišlo na Velehrad 11. listopadu 1205 s opatem Thicelinem z kláštera v Plasích. Po připravení podmínek pro stavbu začali s výstavbou kláštera. Svěcení východní části rozestavěného klášterního kostela Nanebevzetí Panny Marie se uskutečnilo 27. listopadu 1228. Této významné události se zúčastnil i český král Přemysl Otakar I. s početnou družinou. Světitelem byl olomoucký biskup Robert. Při této příležitosti bylo klášteru uznáno privilegium týkající se imunity pro poddané klášterních vsí vůči královským

úředníkům. Mimo klášterní areál začíná vznikat i předklášteří, které bylo asi v místech dnešní ulice Salašská a Buchlovská. Koncem 14. století se také dovídáme o existenci krčmy v předklášteří. Celý komplex pozdně románského kláštera byl dobudován v první polovině 13. století.

K nešťastné události došlo v neděli ráno 12. ledna 1421, kdy klášter přepadli husité z Moravského Tábora, který byl založen u řeky Moravy u obce Nedakonice. Toto tažení bylo vedeno Bedřichem ze Strážnice a Tomášem z Vizovic. Většině mnichů se podařilo uprchnout do Uherského Hradiště, pouze opat Jan a další čtyři mniši byli upáleni uprostřed klášterního kostela. Ze zničeného majetku se podařilo zachránit pouze tzv. Velehradský kodex a několik rukopisů. Mniši se na Velehrad vrátili až po dlouhých patnácti letech, kdy byl klášter neobyvatelný. Mnohem víc než husité poškodily stavbu přírodní živly.

V letech 1587-1595 byl opatem jmenován Ekard ze Schwoben, který se pustil do rozsáhlých oprav „Starého konventu“ a velkého klášterního kostela. Jeho nástupce se potom věnoval opravám interiéru.

Za nových politických podmínek po stavovském povstání došlo 7. srpna 1620 ke konfiskaci klášterních majetků. Velehradský klášter odkoupila za 10 tis. zlatých Alžběta, vdova po Jiřím ze Zástřizl. Naštěstí už v lednu 1621 byl klášter vrácen mnichům. Bohužel klášter postihovaly další nájezdy jak povstalců z Valašska, kteří na klášter zaútočili dvakrát, tak vpád sedmihradského vojska na podzim 1623. Neustálé plenění ve 20. letech 17. století mělo za následek úplné zničení celého předklášteří. Přes všechny nepříznivé podmínky se opat Jan Greifenfels pustil do rozsáhlých stavebních úprav kláštera i kostela. 27. prosince 1681 vypukl v klášteře požár, který zničil konvent, klášterní kostel i veškeré vybavení. Požárem tak byly ukončeny snahy o opravy románského komplexu klášterních budov a nastalo dlouhé období radikální přestavby. Dne 16. července 1719 vypukl opět požár, který sice nebyl tak ničivý jako předchozí živelná pohroma, přece si však vynutil obnovu značné části interiéru konventního kostela.

Celá barokní přestavba kostela i kláštera byla dokončena v roce 1735. Klášterní kostel Nanebevzetí Panny Marie byl znovu vysvěcen 2. října 1735.

Počátkem roku 1782 dal císař Josef II. zrušit všechny kláštery, jejichž činnost nebyla ryze praktická (duchovní správa, školství,...). Na černé listině se kvůli svému bohatství ocitl i velehradský klášter. Ke zrušení došlo 27. září 1784. Cisterciáci se tak rozešli většinou do duchovní správy. Klášterní majetek byl zabaven a konfiskace se dotkla částečně

i kostelního mobiliáře. V blízkosti kláštera se utvořila nová osada, dnešní Modrá. Zrušení kláštera znamenalo i začátek rozvoje samostatné obce Velehrad.

Velehrad od zrušení kláštera do roku 1945

Prvním rychtářem po zrušení kláštera je uváděn krejčí Jan Fajkus. Do poloviny 19. století se počet obyvatel vesnice zvýšil až na 724 osob. Z kláštera byla zbudována kasárna pro jízdní skupinu a menší část byla určena k nájmu. Po tu dobu byl klášter v rukou Náboženského fondu až do roku 1836, kdy bylo rozhodnuto o jeho prodeji. Velehrad byl v roce 1825 povýšen na samostatnou farnost a tak se stal konventní kostel Nanebevzetí Panny Marie kostelem farním.

Poněvadž se Velehrad v průběhu 19. století stává stále významnějším a známějším poutním místem, jsou zakládány mnohé spolky s cílem podpory Velehradu. V očekávání velkého výročí příchodu svatých Cyrila a Metoděje byl z iniciativy moravského kněžstva založen roku 1861 spolek „Koruna Soluňská“ a v následujícím roce byla vytvořena „Matice Velehradská“. Tyto spolky si kladly za cíl podílet se na obnově velmi zchátralého kostela. Od středověku se svátek sv. Soluňanů slavil 9. března, toto datum bylo však velmi nepříznivé. Proto byla podána žádost sv. Stolci o přeložení slavnosti na 5. července. Poprvé se slavil tento svátek při oslavách velkého milénia jejich příchodu na Moravu 5. července 1863. Při této příležitosti byl hned následující den 6. července znovu vysvěcen kostelík Večeře Páně zvaný „Cyrilka“. Během jubilejního roku byly pořádány různé poutě k oslavě našich světců i v Brně. Poslední pouť toho roku se uskutečnila 31. prosince 1863 za účasti asi 8 tisíc poutníků. Trvalou vzpomínkou měl být nový hlavní oltář, který daroval arcibiskup Furstenberk a osobně jej vysvětil 15. srpna 1868 u příležitosti posvěcení sv. Metoděje na biskupa. Do dalšího dění na Velehradě zasáhl sám papež Lev XIII. vydáním encykliky „Grande munus“, kde se zmínil o zásluhách sv. Cyrila a Metoděje. Přesně o rok později 30. září 1881 byly na Velehradě slavnostně přivítány relikvie sv. Cyrila. V roce 1883 byl odkoupen Katolickým podporovacím spolkem arcidiecéze olomoucké velehradský statek a budovy kláštera. Dalším jubilejním rokem byl rok 1885 jako tisící výročí smrti sv. Metoděje. Oslavy a poutě se konaly po celý rok, ačkoliv se tomu rakouské úřady snažily zabránit planými zprávami o různých nebezpečných nákazách.

Mnohé poutě poukázaly na nutnost zajištění Velehradu také po duchovní stránce. Proto bylo navrženo světit poutní místo do správy některému řeholnímu řádu. Osloveni byli

cisterciáci, redemptoristé a salesiáni. Vybráni však byli jezuité. Přes mnohé protesty 18. prosince 1890 řád Tovaryšstva Ježíšova převzal správu Velehradu do své péče. Poté se pustili do oprav chrámu i kláštera. Při opravách byl objeven románský portál do bývalého refektáře a později i dvě apsidy s románským průčelím. Po těchto významných nálezích bylo rektorem Cibulkou a Antonínem Cyrilem Stojanem založeno Družstvo Velehrad, jehož cílem bylo povznesení Velehradu a následné zřízení Vseslovanského muzea. Ještě před první světovou válkou se uskutečnily první tři unionistické sjezdy v letech 1907, 1909 a 1911, které v mnohém předznamenal dnešní ekumenické snahy. Hlavní myšlenku těmto sjezdům dal A. C. Stojan. Na druhém sjezdu byla ustavena Akademie Velehradská dohodnutá na prvním unionistickém sjezdu, která měla podporovat studium východní církve a také se na něm podílet. Za tímto účelem byl zřízen i Misijní ústav sv. Cyrila a Metoděje, který byl roku 1919 povýšen na papežský ústav.

Ze specifické jezuitské spirituality pořádat exercicie pro laiky vzešla potřeba vybudovat pro tato duchovní cvičení dobré zázemí. Za pomoci arcibiskupa Stojana byla proto 13. května 1922 zahájena výstavba exercičního domu. Dům byl vysvěcen v srpnu 1924 a dostal jméno po svém zakladateli „Stojanov“. Dokončení domu se však jeho zakladatel nedožil. Zemřel 29. září 1923 a byl pohřben v Královské kapli ve velehradské bazilice.

Po válce mohli jezuité obnovit přerušenu činnost místních náboženských spolků. Také se podařilo navázat na tradici předválečných unionistických sjezdů. V meziválečném období se uskutečnila čtyři další setkání tohoto charakteru (1924, 1927, 1932 1936).

V roce 1927, na který připadlo další jubileum, tentokrát 1100 let od narození sv. Metoděje, byly Velehradu prokazovány mnohé pocty. Na počest tohoto výročí bylo pořízeno slavnostní osvětlení chrámu. V následujícím roce uplynulo 700 let od vysvěcení původního cisterciáckého klášterního kostela Nanebevzetí Panny Marie, a proto papež Pius XI. povýšil velehradský kostel dne 7. února 1928 na titulární baziliku (basilica minor).

Na žádost arcibiskupa Prečana bylo rozšířeno patrocinium velehradské baziliky o zasvěcení sv. Cyrila a Metoděje dekretem vydaným 13. dubna 1932.

Rok 1936 byl vyhlášen za další rok cyrilometodějských oslav. Při této příležitosti navštívil 18. června Velehrad soukromě prezident republiky Dr. Edvard Beneš. V témže roce se uskutečnil poslední sedmý unionistický sjezd. Tyto slibně se rozvíjející aktivity však přerušila druhá světová válka. V průběhu těchto let se jezuité pustili do nezbytné záchrany románských památek a zpřístupnění podzemí veřejnosti.

Velehrad v letech 1945 – 2007

Po válce proběhla tradičně cyrilometodějská pouť za velké účasti věřících, na které promluvil i místopředseda vlády Msgr. Jan Šrámek. V srpnu 1947 proběhla děkovná pouť Svazu osvobozených politických vězňů. V těchto poválečných dobách byl Velehrad velmi navštěvovaným místem zejména poutníky ze zahraničí. Z toho důvodu byla vytvořena v roce 1947 speciální komise, která měla rozhodnout o úpravě obce.

Z rozhodnutí Okresního národního výboru v Uh. Hradišti byla 5. března 1948 zavedena národní správa nad majetkem Katolického podporovacího spolku arcidiecéze olomoucké. Podle zákona byly zabrány pozemky papežské koleje, Kongregace sester sv. Cyrila a Metoděje a farního benefícia. Většina z těchto majetků byla převedena do nově založeného JZD.

Tyto události předcházely jedné velké smutné akci totalitního režimu, která se uskutečnila v noci z 13. na 14. dubna 1950 a vešla ve známost pod pojmem Akce „K“. Při této tajné celostátní akci byly zlikvidovány všechny kláštery a řeholní domy. Kněží i řádové sestry byli později rozvezeni do internačních táborů. Farářem byl ustanoven státními orgány vybraný administrátor. Zcela prázdné prostory velehradského kláštera přebrala Česká katolická charita a bylo zde umístěno charitativní zařízení Vincentinum. Péči chovancům zajišťovaly tzv. sestry boromejky, které později vystřídalý sestry z Kongregace Božského Vykupitele, které zde působily do září 2009.

Počátkem 50. let se komunistický režim snažil zneužít i velehradské poutě, kdy byli přiváženi ověřeni poutníci z řad dělnictva, kteří však akce bojkotovali. Poté se snažily státní orgány poutě na Velehradě jakkoliv omezit.

V roce 1958 bylo také zrušeno tzv. Stojanovo muzeum, jehož sbírky převzalo až od roku 1967 Slovácké muzeum v Uherském Hradišti. V přetrvávající atmosféře totalitní nesvobody byly na Velehradě uspořádány oslavy 1100. výročí od příchodu sv. Cyrila a Metoděje na Moravu. Oslavy byly opět zneužity ve prospěch komunistického režimu. U příležitosti tohoto milénia byly postaveny nové varhany. V dalších letech pak probíhaly další opravy - zejména oprava střechy baziliky.

Rok 1985 byl opět výročím úmrtí sv. Metoděje, k jehož oslavě se konala kněžská pouť již 6. dubna. Hlavní velehradská pouť se tehdy konala v neděli 7. července. Účastnil se jí i státní tajemník Vatikánu kardinál Agostino Casaroli, zvláštní pověřenec Svatého stolce arcibiskup Luigi Poggi, kardinál František Tomášek a další církevní hodnostáři. I tuto slavnost

se snažili komunističtí představitelé narušit svými mírovými projevy, kterým bylo odpovězeno vesměs nesouhlasnými poznámkami proti zneužití poutě k politickým cílům. Chování poutníků bylo označeno za nevhodné, z čehož byli pohoršeni jak zástupci státu, tak sám kardinál Casaroli. A přece byl Velehrad odměněn zvláštním vyznamenáním pro velehradskou baziliku, tzv. „Zlatou růží“, kterou věnoval papež Jan Pavel II., jemuž nebyla povolena účast na slavnostech. V rámci příprav na milénium byl již v roce 1984 pořízen nový obětní stůl z dílny místního akademického sochaře Otmara Olivy.

Po pádu železné opony se i Velehrad dočkal svobodného duchovního a kulturního rozvoje. Již počátkem roku 1990 se na Velehrad vrátili jezuité.

Hlavní událostí se stalo pozvání papeže Jana Pavla II. k návštěvě naší země. Ta se měla uskutečnit již v dubnu 1990. Při této příležitosti byl vypracován návrh na úpravu areálu kolem baziliky, který zahrnoval zboření zdi naproti mateřské školy a orlovný, postavení nové tribuny a dvouramenný kříž s papežským znakem. Bohužel některé zásahy do úprav nebyly dostatečně promyšleny a jejich řešení nebylo dosud uspokojivě vyřešeno, a to ani z iniciativy památkových orgánů. Dne 22. dubna 1990 nastal den, který předčil všechny dřívější návštěvy a události v dějinách Velehradu. Velehrad navštívil papež Jan Pavel II. a vyzdvihl tak význam tohoto poutního místa, kde se setkává kultura Východu a Západu.

K podpoře a rozvoji Velehradu jako poutního místa byla zřízena „Nadace Velehrad“. Měla za cíl urbanisticko-architektonické řešení s názvem projektu „Velehrad jako místo setkání západních a východních duchovních evropských tradic“. Z těchto cílů byla vyřešena pouze otázka základní školy, jejíž výstavba byla provedena v letech 1997-1999 v prostorách bývalého velkostatku a nového areálu ústavu Vincentina, který byl dílem samostatného projektu.

Od 90. let obec prošla mnoha proměnami. Byla vystavěna nová ubytovací zařízení, upraveno náměstí a realizovány další projekty. Z iniciativy obce Modrá byly vybudovány tzv. konventní rybníky. Celá koncepce rozvoje Velehradu byla propojena se vzniklým mikroregionem Buchlov, v jehož rámci byla vybudována cyklostezka v místech původní poutní cesty.

Po cyrilometodějských oslavách v roce 2002 se konalo 1. zasedání Plenárního sněmu katolické církve ČR. K další významné duchovní akci můžeme přiřadit jubilejní velehradský kongres v roce 2007 ke 100. výročí prvního unionistického kongresu. Mezi těmito údobími bylo 1. září 2004 slavnostní mší svatou otevřeno Stojanovo gymnázium s internátem

v prostorách bývalého kláštera.

Rok 2007 byl počátkem také pro zahájení fungování Občanského sdružení Matice Velehradská, která si dala za cíl například podporu cyrilometodějských tradic, péči o hmotný Velehrad, program vzdělání a kultury jak pro Velehrad, tak pro členy Matice Velehradské a mediální prezentace. V rámci aktivit Matice Velehradské byla například vybudována tzv. Poutní cesta růžence při cyklostezce ze Starého Města.

3.2. Cestovní ruch

Cestovní ruch je významným jevem, který každý rok představuje nejmasovější pohyb lidí za rekreací a poznáním. Je odvěkou součástí života lidí zejména z ekonomicky vyspělých zemí. Ve světové ekonomice je cestovní ruch považován za třetí největší exportní odvětví hned po obchodu s ropou a automobilovém průmyslu.

Cestovní ruch vždy zahrnuje cestování, ale ne každé cestování je cestovním ruchem. Stejně tak cestovním ruchem může být rekreace uskutečňovaná ve volném čase, ale opět toto tvrzení není nutným pravidlem, protože ne všichni volný čas můžeme věnovat cestování a poznávání. Nejčastěji je používána a citována statisticky zaměřená definice WTO, která v sobě zahrnuje místní, časové i motivační vymezení CR. *„Cestovním ruchem jsou aktivity osob cestujících do míst mimo jejich obvyklé prostředí nebo pobývajících v těchto místech ne déle než jeden rok za účelem trávení volného času, sjednávání kontraktů pro následné podnikání či jiným účelem.“¹*

Zvláštním prvkem cestovního ruchu je fakt, že se zde uskutečňuje prodej zboží a služeb současně, přičemž hlavní částí je právě poskytnutí dané služby. Služby cestovního ruchu jsou nabízeny v podnicích spojených s provozem cestovního ruchu, ale také prostřednictvím celého trhu.

3.2.1. Systém cestovního ruchu

Systémem cestovního ruchu se rozumí jednota prvků, které tvoří vztahy mezi sebou navzájem. Každý systém má další podsystémy, kterými jsou v tomto případě subjekt cestovního ruchu a objekt cestovního ruchu. Určité vazby jsou mezi systémem cestovního ruchu a jinými systémy, které vytvářejí tzv. vnější prostředí.

¹ PÁSKOVÁ, M; ZELEŇKA, J. Výkladový slovník cestovního ruchu s. 6

Subjektem cestovního ruchu je účastník cestovního ruchu. Subjektem je každý, kdo využívá služeb cestovního ruchu k uspokojení vlastních potřeb při cestování nebo pohybu mimo své bydliště. Do tohoto okruhu účastníků jsou řazeni stálí obyvatelé, návštěvníci, turisté a výletníci.

Objektem cestovního ruchu je nositel nabídky. Tedy, může se jím stát cokoliv, co je cílem změny pobytu (příroda, kultura, hospodářství apod.). Objekt cestovního ruchu je tvořen cílovým místem, podniky a institucemi cestovního ruchu. Cílovou destinaci může představovat centrum cestovního ruchu, region nebo stát.

3.2.2. Vnější prostředí cestovního ruchu

Okolí systému cestovního ruchu je ovlivňováno vnějším prostředím, které má větší či menší dopad na jeho strukturu a rozvoj. Nástroji vnějšího prostředí cestovního ruchu jsou ekonomické, politické, sociální, technicko-technologické a ekologické prostředí. Ty mimo jiné mohou poskytovat zpětnou vazbu. Vztahy mezi jednotlivými prostředí jsou většinou závislé na stupni spolupráce všech subjektů, které se na cestovním ruchu podílejí.

3.2.3. Typologie cestovního ruchu

Jednotlivé druhy cestovního ruchu jsou závislé na geografických, ekonomických, společenských a dalších podmínkách. V literatuře se můžeme setkat s různými kritérii pro rozdělení cestovního ruchu.

Formy cestovního ruchu jsou rozděleny na základě motivace návštěvníků.

Základní formy cestovního ruchu:

- rekreační (pobytový, lázeňský, sportovně orientovaný a lovecký cestovní ruch),
- poznávací (kulturní, přírodní, historicko-poznávací),
- socio-profesní (obchodní, kongresový, incentivní cestovní ruch),
- společenský (krajanský, návštěva příbuzných, etnický cestovní ruch).

Druh cestovního ruchu je určen hlavním kritériem, jímž je „jevový průběh cestovního ruchu a způsob jeho realizace v závislosti na geografických, ekonomických, společenských a jiných podmínkách, jakož i jeho účinky.“

Rozdělení druhů cestovního ruchu podle:

- místa realizace (domácí, zahraniční, mezinárodní, národní, tranzitní a vnitřní CR),
- platební bilance (aktivní a pasivní CR),
- doby pobytu (krátkodobý, dlouhodobý CR),
- způsobu zabezpečení cesty (organizovaný a neorganizovaný CR),
- počtu účastníků (individuální a skupinový CR),
- způsobu financování (komerční a sociální CR),
- věku účastníků (děti, mládež, rodiny s dětmi, senioři),
- prostředí pobytu (městský, venkovský, ve střediscích CR a lázeňský),
- typu ročního období (letní, zimní, sezónní a mimo-sezónní CR),
- vlivu na životní prostředí (tvrdý a měkký CR).

3.2.4. Specifika cestovního ruchu

- rozvoj cestovního ruchu je podmíněn politicko-právními podmínkami,
- produkt cestovního ruchu nelze vyrábět na sklad,
- místní vázanost, bezprostřední spojitost s územím (místem), ve kterém se realizuje, zejména s jeho kvalitou přírodního prostředí,
- výrazná sezónnost,
- trh je silně determinován přírodními faktory a dalšími nepředvídatelnými vlivy,
- vysoký podíl lidské práce,
- těsný vztah nabídky a poptávky (změny v cenách a příjmech se obvykle bezprostředně projeví na trhu),
- poptávka je výrazně ovlivňována důchody obyvatelstva, fondem volného času, cenovou hladinou nabízených služeb, spotřebitelskými preferencemi, motivací, módou a prestiží, celkovým způsobem života,
- nabídku silně ovlivňuje také rozvoj a využívání techniky a technologií (internet, informační a rezervační systém jako Start-Amadeus, Galileo, Sabre).²

² FORET, M.; FORETOVÁ, V. Jak rozvíjet místní cestovní ruch s. 19, 20

3.3. Informační centrum

3.3.1. Turistické informační centrum

Definice TIC

Podle A.T.I.C je turistické informační centrum definováno jako účelové zařízení poskytující v oblasti svého působení komplexní informace o všech službách souvisejících s cestovním ruchem.

TIC má v dnešní době již nezastupitelnou funkci. Hlavní předností je vlastní propojení a souhrnnost poskytovaných informací. Primárně napomáhá příchozím návštěvníkům s orientací v místě a poskytnutí všech informací. Tuto funkci může splnit jakýkoliv ukazatel či tabule, ale díky osobnímu kontaktu dostává tato služba vyšší hodnotu. Jako doplnění těchto činností nabízí mnohá TIC služby pro místní obyvatele ve spolupráci s místními orgány. V tomto případě bývá používáno vhodnější označení IC – Informační centrum.

Tři základní funkce TIC

- *Vytváření souhrnné databanky informací.*

Hlavní funkcí TIC je vytváření komplexní databanky informací o dané oblasti. Informace, které jsou sbírány do databanky, jsou informacemi o kultuře, všeobecné informace a turistické. Informace jsou průběžně sbírány a zpracovávány, aby byly stále aktuální, objektivní a podávaly ucelený přehled o možnostech, které daná lokalita nabízí.

- *Poskytování informací veřejnosti.*

TIC má za úkol poskytovat informace, a to všemi možnými dostupnými prostředky, tedy verbálně, telefonicky, na internetu, prostřednictvím ostatních sdělovacích prostředků. Tato služba je poskytována zdarma, což je stanoveno zákonem o svobodném přístupu k informacím.

- *Další služby cestovního ruchu.*

TIC může dále nabízet doplňkové služby poskytované v souladu s platnými zákony. Podmínkou je, že nesmí narušit kvalitu poskytovaných informací.

Zřizovatelé TIC a jejich nejčastější právní formy

Dodnes není v České republice nijak stanoveno, jakou právní formu by měla mít turistická informační centra. Z toho důvodu existují různé druhy zřizovatelů turistických informačních center. Podle dotazníku A.T.I.C. v roce 2008 bylo zjištěno, že nejčastěji bývá zřizovatelem obec.

V České republice jsou nejčastějšími zřizovateli TIC tyto právní formy:

- příspěvková nebo rozpočtová organizace státní správy,
- orgán správy,
- příspěvková nebo rozpočtová organizace samosprávy,
- obecně prospěšná společnost,
- zájmové sdružení právnických osob,
- nadace či fond,
- občanské sdružení,
- společnost s ručením omezeným,
- akciová společnost,
- veřejná obchodní společnost,
- družstvo,
- fyzická osoba.

Umístění TIC

Místo pro turistické informační centrum musí být umístěno na takovém místě, které je jednoduše přístupné a nachází se v blízkosti zajímavých památek atraktivních pro turisty. Umístění TIC má nezastupitelný význam zvláště v otázce jeho využitelnosti.

Ideálním místem pro TIC je přízemí budov, na frekventovaném místě s přístupem z ulice, které samo přitahuje turisty a jejich zájem. Výklad je vhodné využít k prezentaci místa a nabídce služeb. Další výhodou může být umístění v blízkosti parkoviště či zastávky veřejné dopravy.

Označení TIC

Každé TIC musí být náležitě označeno, a to již na příjezdových komunikacích směřujících k TIC. Na takových místech se umisťují ukazatele, na které navazuje samotná navigace či městský informační systém. Používají se hnědé tabule s bílým písmem označující „infocentrum“ nebo „informační centrum“, které většinou doplňuje piktogram „i“ v zeleném poli. Není-li v místě jednotný informační systém, je třeba označit směrovkami, kudy se dostat k TIC či dalším cílům, které turisty zajímají. Další možností je vystavení informačních cedulí s plánem místa, kde jsou zaznačeny všechny důležité informace.

Označeno by mělo být i samotné místo či budova, ve které se infocentrum nachází, tak, aby bylo dostatečně viditelné, a to opět známým piktogramem „i“ v zeleném poli.

Provozní doba

Provozní doba není nijak stanovena a je tedy na dobrovolnosti provozovatelů s ohledem na význam a návštěvnost místa. Provozní doba musí být uvedena u vchodu do TIC.

Jednotlivá TIC si mohou stanovit pracovní dobu například podle některých z těchto podmínek:

- podle množství turistů v místě působení v určitém časovém období,
- podle počtu místních obyvatel, kteří využívají služeb TIC,
- podle místních specifik.

Obvykle se provozní doba dělí na:

1. mimo sezónu – pondělí až pátek celý den, sobota dopoledne
2. v sezóně – pondělí až neděle celý den

Sezónou je myšleno jakékoliv období roku, kdy se rapidně zvyšuje návštěvnost místa turisty a pravidelně se tento jev opakuje.

Náplň činnosti

Účel, za jakým jsou TIC zřizována, je poskytování informací a zprostředkování dalších služeb pro turisty, které jsou mnohdy poskytovány zdarma. Každé TIC shromažďuje informace o oblasti, v níž působí, a vytváří tak jakousi databanku informací různého charakteru.

Práce s informacemi a jejich poskytování

Informace se shromažďují průběžně ze všech dostupných zdrojů a jsou zpracovány tak, aby se v nich dalo rychle hledat. Tyto informace se musí neustále ověřovat a doplňovat, aby byly stále aktuální a pravdivé. Získané informace se nejčastěji zpracovávají do kartoték nebo jsou vytvářeny tzv. elektronické databáze, které lze umístit na internet.

Informace mohou být poskytovány dvěma základními způsoby:

- Osobně poskytované informace

Při tomto způsobu poskytování informací se dostává pracovník TIC do styku s klientem osobně na pracovišti infocentra nebo také telefonicky. Úkolem zaměstnance je poskytnout odpověď na otázky návštěvníků. Musí tedy dobře vědět, kde může nalézt tu kterou informaci, případně by měl tazatele odkázat na jiný zdroj, kde lze informaci získat. Pracovník by neměl zanedbávat úpravu svého vzhledu, kulturu projevu, být slušný, ochotný a snažit se co nejlépe odpovědět na každý dotaz. Každý zaměstnanec si musí uvědomit, že svým jednáním reprezentuje místo působnosti, region i celou zemi.

- Písemné informace

Informace poskytované písemnou formou musí splňovat náležitosti běžného úředního dopisu. Odpověď má být stručná, jasná, výstižná. Pisatel by měl dbát na úpravu písemností a vlastního projevu.

Služby v turistickém informačním centru

Poskytování bezplatných služeb:

- informace o ubytovacích a stravovacích možnostech a jejich rezervace,
- informace o turistických cílech, tipy na výlet v okolí,
- informace o kulturních, sportovních, společenských událostech a rezervace vstupenek,
- informace o dopravních spojkách,
- informace o místních institucích, organizacích a dalších subjektech,
- poskytnutí informačních materiálů o místě a okolí.

Placené služby TIC:

- standardní služby - prodej vstupenek, faxová služba, kopírování, veřejný internet, poskytování formulářů finančního úřadu, průvodcovské služby,
- doplňkové služby – směnárenská činnost, inzertní vývěska, plakátovací služby, vydávání zpravodaje, seznamka, atd.

Prodej zboží a produktů je často jedním z mála způsobů, jak může TIC získat nějaké finanční prostředky pro svoji činnost. Nabízené produkty by měly být typické pro danou oblast působnosti.

Základní produkty mohou být tyto:

- vstupenky do různých kulturních zařízení,
- telefonní karty a kupony, filmy do fotoaparátů,
- známky, pohlednice, upomínkové předměty,
- mapy, brožury, informační materiály.

Dalšími možnými aktivitami může být propagace turistických atraktivit, např. účast na akcích a veletrzích cestovního ruchu.

Technické zabezpečení

Poskytování kvalitních informací může svým způsobem ovlivnit i zázemí, které má turistické informační centrum k dispozici.

Prostory, ve kterých je provozováno TIC, by mělo být vhodně zajištěno nájemní smlouvou, pokud zřizovatel není majitelem těchto prostor. Dále je nutné mít uzavřeny smlouvy o dodávce energie, vody a tepla.

Každé TIC by mělo být vhodně zařízeno účelným kancelářským nábytkem a sociálním zařízením. Pracoviště by mělo být vybaveno počítačem s připojením k veřejnému internetu a další výpočetní technikou nutnou ke kvalitnímu provozu. Dále by neměl chybět pult s pokladnou, police pro vystavení zboží a stojany na propagační materiály určené k volné distribuci. Ideální TIC by mělo mít na přístupném místě umístěnou mapu místa či okolí. Ostatní výzdoba by měla opět charakterizovat daný region.

Personální zajištění

Nejdůležitějším prvkem TIC jsou jeho zaměstnanci. Ti často tvoří první dojmy návštěvníků. Proto je výběr personálu důležitým úkolem.

Nutné předpoklady pro práci v TIC jsou:

- všeobecné znalosti o místě, oblasti či regionu,
- znalost práce s výpočetní technikou,
- znalost a orientace v databance cestovního ruchu,
- jazyková vybavenost,
- základní zeměpisná orientace,
- znalost prostředí cestovního ruchu.

Financování TIC

Financování TIC je jistě problematickou otázkou každého provozovatele, protože jak je známo, hlavní činností informačního centra je bezplatné podávání informací. Financování TIC je vnitřní záležitostí a mělo by být zřizovatelem zajištěno.

Nejčastěji bývají finanční zdroje získávány ze tří základních zdrojů:

- od zřizovatele,
- z vlastní činnosti,
- z programů, dotací a grantů.

Kromě těchto základních zdrojů může být TIC podporováno obcí, krajem nebo prostředky od soukromých podnikatelů v podobě sponzorských darů.

3.3.2. A.T.I.C

ATIC (Association of Tourism Information Centres) je asociací turistických informačních center České republiky, dříve ATIS. *Cílem asociace je podporovat všestranný rozvoj svých členů, předkládat vládním i nevládním institucím vlastní návrhy, spolupracovat s orgány státní a místní správy při rozvoji cestovního ruchu, definovat obsahovou náplň činnosti turistických informačních center a standardy služeb aj.*³

A.T.I.C. sdružuje k poslednímu čtvrtletí roku 2009 172 členů a tři čekatele z celé ČR. Sdružení pořádá členská fóra, která se konají dvakrát za rok. Jejich cílem je sdílení informací, navazování nových kontaktů, lepší komunikace mezi pracovníky TIC a další.

Jednotlivá turistická informační centra se kategorizují do čtyř skupin podle platných standardů ATIC České republiky z roku 1994. Každý stupeň kategorizace předpokládá splnění schváleného minimálního standardu a podmínek činnosti turistických informačních center.

Kategorizace TIC A.T.I.C. ČR

Kategorie D

- sezónní informační centrum, označeno *,
- centrum není otevřeno po celý rok, slouží k podávání informací v sezoně,
- otevírací doba činí minimálně pět dní v týdnu,
- poskytuje bezplatně verbální informace o místě min. v 1 světovém jazyce.

³ PÁSKOVÁ, M; ZELEŇKA, J. Výkladový slovník cestovního ruchu s. 361

Kategorie C

- místní celoroční, označeno **,
- centrum je otevřeno po celý rok a podává informace o místě své působnosti,
- otevírací doba činí 5 dnů v týdnu,
- poskytuje bezplatně verbální informace o místě minimálně v 1 světovém jazyce.

Kategorie B

- oblastní informační centrum, označeno ***,
- centrum je otevřeno po celý rok a podává informace o celém regionu (oblasti),
- otevírací doba je šest dní v týdnu,
- poskytuje bezplatně verbální informace o oblasti (regionu) ve 2 světových jazycích,
- zprostředkovává průvodcovskou a ubytovací činnost.

Kategorie A

- republikové informační centrum, označeno ****,
- centrum je otevřeno po celý rok a podává informace o celé České republice,
- otevírací doba je zajištěna 7 dní v týdnu,
- do informačního centra je bezbariérový přístup,
- poskytuje bezplatně verbální informace o ČR ve 3 svět. jazycích,
- zajišťuje průvodcovskou činnost v místě působení,
- zprostředkovává ubytovací činnost v ČR,
- zprostředkovává průvodcovskou činnost v ČR.⁴

TIC musí splňovat navíc minimální standardy a podmínky závazné pro činnost TIC, které jsou členy A.T.I.C. ČR

- umístění na veřejně přístupném místě,
- označení logem A.T.I.C. ČR piktogramem „i“,
- vhodné vybavení k zajištění minimálních podmínek pro poskytování informací:
 - telefon, fax,
 - musí poskytovat plnou informaci sloužící k orientaci v místě,

⁴ http://www.aticcr.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=200039&id=1184&p1=1080, (ze dne 25. března 2010)

- musí být k dispozici mapa místa, oblasti a ČR,
- musí poskytovat informaci o dopravě, ubytování, stravování a dalších službách v místě působení informačního centra,
- musí poskytovat informace o kulturních, společenských a sportovních akcích v místě působení.
- asociace TIC ČR má vyhrazené právo kontroly těchto uvedených podmínek nutných k provozu takového zařízení.

3.3.3. Kategorizace a certifikace v regionu Slovácko

Sdružení region Slovácko vzniklo v roce 1999 ve snaze rozvinout cestovní ruch v přirozeném turistickém regionu. Jeho členy jsou podnikatelské subjekty, neziskové organizace, orgány místní správy či bývalých.

Region Slovácko rozděluje informační centra do 3 skupin. Cílem takového rozdělení je lepší pokrytí a propojení TIC. S certifikací regionu Slovácko je navíc uváděna i kategorie udělovaná A.T.I.C. ČR.

Základní skupiny kategorizace TIC v regionu Slovácko:

- *Místní TIC* by měla pokrývat celý region ve všech místech významných turistických cílů. Je tedy základním článkem celé sítě TIC s nejnižšími nároky na jeho většinou sezónní činnost.
- *Oblastní TIC* má zajišťovat zastoupení a reprezentaci v každé přirozené turistické oblasti regionu Slovácko.
- *Regionální TIC* by mělo logicky splňovat nejvíce nároků na kvalitu a rozsah poskytovaných služeb i informací. Navíc se očekává spolupráce při propagaci, distribuci regionálních produktů a suvenýrů. Spolupráce se předpokládá také v oblastech marketingu a managementu destilace.

Pro všechny kategorie platí „minimální standard“ nutný pro činnost TIC

- umístění TIC na veřejně přístupném místě,
- označení TIC standardním způsobem,
- umístění informací o poskytovaných službách včetně jejich cen,
- označení materiálů k volnému rozebrání a materiálů nabízených za úplatu.

4. STÁVAJÍCÍ INFRASTRUKTURA CESTOVNÍHO RUCHU

Velehrad není pouze bazilika, jak si mnozí návštěvníci tohoto místa myslí. Jsou zde další kulturní památky a možnosti rekreace.

4.1. Historické památky na Velehradě

4.1.1. *Bazilika Nanebevzetí Panny Marie a sv. Cyrila a Metoděje*

Po vstupu do baziliky každého zaujme velkorysá klenba s malbami, které strop opticky zvedají o dvě patra. Jejich autorem je Ignác Egstein. Uprostřed lodi je vidět nebe s Nejsvětější Trojicí a Matkou Boží a blíž k presbytáři je zachyceno upálení pěti cisterciáků s opatem Janem při husitském přepadení v roce 1421. Na opačné straně je výjev ze křtu krále Svatopluka.

Nad hudební kruchtou jsou umístěny varhany, které pochází z 18. století. Nad nimi se nachází na stropní fresce sv. Cecílie patronka hudby a andělský sbor. Mezi křídly varhan je okno s vitráží Panny Marie Královny nebes.

Po stranách baziliky se nachází 14 kaplí, z toho 10 má vlastní oltář a krypty. Významné jsou kaple sv. Cyrila a Metoděje s výjevy z jejich života a kaple sv. Floriána, kde je umístěn obraz sv. Cyrila a Metoděje od polského malíře Matejky, který byl věnován Velehradu k 1000. výročí úmrtí sv. Metoděje. Dále mezi kaplemi sv. Cyrila a sv. Máří Magdalény se nachází barokní kazatelna.

Jedním z největších unikátů jsou barokní vyřezávané chórové lavice. V jejich zdobení jsou apoštolové, andělé a světci cisterciáci a benediktini, kterým vévodí Kristus a Panna Maria.

V transeptu baziliky na klenbě kopule je možné vidět malby s tematikou založení kláštera. V samotném křížení lodí byl v roce 1985 umístěn nový oltář od akademického sochaře Otmara Olivy. Patrocinium baziliky vyjadřuje obraz s námětem Nanebevzetí Panny Marie od Ignáce Raaba z 18. století.

Původní oltář pochází z roku 1864 a je darem olomouckého arcibiskupa. Hlavním výjevem jsou události ze života sv. Cyrila a Metoděje. Vedle svatostánku jsou sochy sv. Jana Křtitele a sv. Jan Evangelisty.

Po stranách presbytáře se nachází sousoší sv. Cyrila a Metoděje vpravo a vlevo

sv. Petr a Pavel.

V křížových lodích se nachází kaple sv. Benedikta a Bernarda patronů cisterciáků. V obou těchto kaplích jsou k vidění výjevy z jejich životů.

Za kaplí sv. Benedikta se nachází tzv. Královská kaple. Zde je pochován olomoucký arcibiskup Antonín Cyril Stojan, podporovatel Velehradu.

Vedle kaple Božského srdce se nachází kaple Panny Marie, Matky křesťanské jednoty. Zde se nachází obraz Panny Marie s Ježíškem od Emanuela Dítěte z roku 1919. Je namalován podle byzantské ikony z římské baziliky Panny Marie Větší. Po obvodu celého obrazu je zasazeno 43 polodrahokamů a obrázky národních svatých. Nad obrazem se nachází andělé držící svatováclavskou korunu, nad kterou se nachází nápis: Zde jest trn z koruny Páně. Ten je umístěn uprostřed nápisu. V kapli je také umístěna křtitelnice z roku 1885.

Praktické údaje:

adresa: Stojanovo nádvoří 206, Velehrad, 687 06

GPS: 49°6'12.74'' N 17°23'41.81''

web: www.farnostvelehrad.cz

e-mail: velehrad@jesuit.cz

telefon: 572 420 140

objednávky průvodce bazilikou : 603 793 532

4.1.2. Podzemí (lapidárium)

Velehradské vykopávky s lapidáriem se nachází v prostorách bývalého cisterciáckého kláštera ze 13. století.

Jedním z nejpůsobivějších pozůstatků středověkého kláštera je vstupní portál do klášterního refektáře (jidelny). Dále se zde nachází několik pozdně románských hlavic z ambitu a svorníky klenebních žeber, které jsou každý nezaměnitelným originálem.

Prohlídka dále ústí do deseti barokních krypt. Ty byly vytvořeny pod kaplemi kostela, přičemž každá měla samostatný vstup. Tyto krypty byly propojeny až v roce 1937. Dříve sloužily k pohřbívání řeholníků a dobrodinců místního kláštera. Jejich ostatky byly později uloženy do hrobu na místním hřbitově. Pouze část z nich zůstala vystavena v kryptách.

Ve zdivu v kryptách jsou k vidění dřevěné piloty, jejichž vznik je datován kolem 17. století.

Pod presbytářem se nachází velké krypty, které jsou od svého počátku propojeny. Zde jsou také vystaveny nalezené ostatky.

V ambitu je také vystaven zbytek portálu, který spojoval klášter s kostelem. Hned vedle tohoto vchodu do kostela se nachází gotická druhotná hrobka zakladatele kláštera Vladislava Jindřicha, jehož ostatky sem byly přeneseny po dostavení kláštera v r. 1252. Dále je zde k vidění nejstarší náhrobek na Moravě, který patřil olomouckému proboštu Alexiovi datovaný do r. 1282.

Jedinou zpřístupněnou místností bývalého kláštera je kapitulní síň. Zde byly nalezeny hroby opatů a další tři hrobky. Mimo to se zde nachází i ruční kamenný mlýn ze 13. století.

U vchodu do ambitu je možné vidět vchod do bývalé klášterní knihovny a renesančního lávaba, které stálo pravděpodobně v Rajském dvoře. Ten byl v r. 1940 vyčištěn od navážky a snížen do původní výšky ze 13. století.

Praktické údaje:

adresa: Stojanovo nádvoří 206, Velehrad, 687 06

GPS: 49°6'12.74'' N 17°23'41.81''

web: www.farnostvelehrad.cz

e-mail: velehrad@jesuit.cz

telefon: 572 420 140

otevírací doba:

- duben, květen, září, říjen v Út-Ne 9:00-12:00 13:00-17:00
- červen v Po-Ne 9:00-12:00 13:00-18:00
- červenec, srpen v Po-Ne 9:00-18:00
- Momentálně uzavřeno z důvodu rekonstrukce.

4.1.3. Kostel Zjevení Páně lidově zvaný „Cyrilka“

Tento malý gotický kostel pochází ze 13. století a vznikl jako typický cisterciácký „kostel před klášterní branou“. Kostel nesl patrocinium Večeře Páně nebo také Těla a Krve Páně. Do zrušení kláštera v roce 1784 sloužil jako farní kostel pro obyvatele předklášteří a poté jako hřbitovní kaple. Po založení nového hřbitova ztratil kostel i tuto funkci a jeho tehdejší majitel využíval stavbu jako prachárnu a seník. Pro svůj špatný stav měl být stržen.

V roce 1856 byla kaple odkoupena olomouckým arcibiskupstvím ke sloužení bohoslužeb. Před miléníem v roce 1863 byl kostelík přestavěn v neogotickém slohu. Při této přestavbě byla obnovena a částečně doplněna gotická okna, vchod byl nahrazen gotickým portálem a v presbytáři byl umístěn křídlový oltář s vyobrazením Klanění svatých Tří králů, který měl znázornit nové patrocinium Zjevení Páně, které kostel přijalo. Od poloviny 19. století je kaple lidově nazývána „Cyrilka“ podle domnělých pověstí o působení sv. Cyrila a Metoděje v tomto kraji, jejichž původcem může být cisterciák Kristián Hirschmentzel.

V roce 1929 zde byl pro sloužení východní liturgie nainstalován ikonostas vytvořený podle nejvýznamnější novgorodské umělecké školy ze 14. století .

Praktické údaje:

adresa: Stojanovo nádvoří 206, Velehrad, 687 06

GPS: 49°6'12.74'' N 17°23'41.81''

web: www.farnostvelehrad.cz

e-mail: velehrad@jesuit.cz

telefon: 572 420 140

otevírací doba: v letních měsících nebo při poutích

4.1.4. Sousoší Panny Marie

Sousoší Panny Marie se nachází u Buchlovské ulice naproti západní bráně kláštera. Mariánský sloup nechal postavit opat Petr Silavecký a posvěcen byl 5. srpna 1681. Sousoší bylo upraveno na poděkování za šťastné přečkání morové epidemie v roce 1715. Po stranách sloupu stojí dva andělé, na nárožích jsou sochy protimorových patronů sv. Jana Nepomuckého, Šebestiána, Rocha a Bernadra. Ve spodní části sousoší je umístěn otevřený hrob sv. Rozálie, podle něhož dostalo sousoší lidové pojmenování „Rozálka“

4.1.5. Kaple sv. Jana

Tato kaple se nachází u barokního mostu přes potok Salašku. Byla postavena v roce 1715 ve tvaru polygonály a byla zasvěcena sv. Janu Nepomuckému, jehož sochy a další památky bývají podle tradice umístěny při vodních tocích jako připomínka způsobu jeho umučení. Mezi kaplí a klášterní zdí je dřevěný kříž s plechovým korpusem Krista. V kapli

je pak umístěn oltářní obraz od Ignáce Raaba a na klenbě jsou zobrazeny malby, které poukazují na světcův život.

4.1.6. Barokní most

Barokní kamenný most přes potok Salašku nechal postavit poslední opat Filip Zuri v letech 1764 -1766. Most byl původně ozdoben sochami sv. Luitgardy a sv. Bernarda, které byly v padesátých letech 20. století po havárii zrestaurovány a umístěny u západní brány kláštera.

4.1.7. Kaple sv. Vendelína

Tato kaple stojí severozápadně proti bývalému dvoru. Kaple je otevřená širokým portálem půlkruhovitě ukončeným s nápisem „Zasvěceno sv. Vendelínu královskému pastýři“. Uvnitř je umístěna socha sv. Vendelína s ležící ovečkou u nohou. Na římse po stranách jsou dva putti. Kaple byla vytvořena roku 1765 Františkem Hiernlem.

4.2. Infrastruktura cestovního ruchu na Velehradě

Pojem infrastruktura cestovního ruchu můžeme vyložit jako souhrn všech inženýrských sítí, komunikací a dalších služeb, které propojují obydlené místo s okolním regionem a zajišťují potřeby místních obyvatel, podnikatelů i návštěvníků.

Jiná definice říká, že infrastrukturou cestovního ruchu je *souhrn organizačně-technických předpokladů pro uspokojování potřeb účastníků CR v dané destinaci. Kvalita této infrastruktury má výrazný dopad na prožitek návštěvníků, kteří jsou sice prvotně motivováni atraktivitami CR, ale potřebují též čerpat služby spojené s kultivovaným pobytem v blízkosti těchto atraktivit. Infrastrukturu CR můžeme rozdělit na základní (doprava, ubytovací a stravovací služby) a doplňkovou⁵ (služby průvodců CR, turistická informační centra, cestovní kanceláře, cestovní agentury, půjčoven sportovních potřeb, směnárny, prodej upomínkových předmětů atd.).*

⁵ PÁSKOVÁ, M.; ZELENKA, J. Výkladový slovník cestovního ruchu, s. 120

4.2.1. Základní infrastruktura CR

Do základní infrastruktury CR tedy patří doprava, ubytovací a stravovací služby.

Dopravní infrastruktura

Dopravní infrastruktura umožňuje přepravu účastníků CR z místa trvalého bydliště do cílové destinace a zpět. Mimo to zahrnuje také poskytování dalších služeb s dopravou spojených. Může to být samotné zabezpečení přepravy účastníků CR a zavazadel, poskytnutí informací o možných dopravních spojeních, rezervace míst a reklamace.

Dopravní služby můžeme rozdělit podle druhu na silniční, železniční, letecké, vodní a ostatní.

Velehrad se nachází v okrese Uherské Hradiště, od něhož je vzdálen 7 km na silnici II. třídy č. 428 ze směru od Uherského Hradiště, které je dobře dostupné jak osobním, tak autobusovým spojením. Další přístupovou cestou je silnice III. třídy č. 4222 od obce Tupesy nebo po silnici II. třídy č. 428 přes obec Modrá a chatovou osadu Bunč. Přímou v obci se nachází parkoviště s dostatečnou kapacitou pro osobní automobily i pro autobusy. Další parkovací místa jsou zajišťována ubytovacími zařízeními v jejich bezprostřední blízkosti primárně pro své ubytované hosty.

Nejbližší železniční stanice se nachází ve Starém Městě asi 6 km od Velehradu. Tato stanice je významným dopravním uzlem ve směru Přerov – Břeclav.

Nejbližší možností letecké dopravy nabízí letiště v Kunovicích. Momentálně nenabízí žádné přímé lety pro veřejnou dopravu, zajišťuje pouze letecké dny pro veřejnost.

Vodní doprava je provozována pouze jako turistická atrakce na vodním díle Baťův kanál s nejbližším přístavištěm v Uherském Hradišti.

Přímou obcí vede cyklistická trasa č. 5150, tzv. Velkomoravská poutní cesta od Starého Města, která navazuje na cyklostezku vedoucí k obci Salaš č. 5019. Tyto dvě stezky doplňují další trasy směřující k turistickým cílům v okolí obce, jako např. Moravská vinná stezka. Většina cyklotras vede po zpevněných lesních cestách a silnicích II. a III. třídy.

Tabulka 1: Cyklotrasy v okolí Velehradu

Název	Délka	Náročnost	Vedení	Popis
Na kole přírodním parkem Chřibý	46,5 km	střední	Uherské Hradiště → Staré Město → Modrá → Králův stůl → Bunč → Zláz → studánka → Salaš → Velehrad → Břestek → Buchlovice → Zlechov	Na trase nahlédnete do života starých Slovanů, zavítáte na nejslavnější poutní místo Moravy i k obřímú sekvojovci.
Putování za historií Uherskohradištska	40,5 km	nízká	Uherské Hradiště → Staré Město → Modrá → Velehrad → Břestek → Buchlovice → Tupesy → Zlechov	Trasa vás provede jihovýchodním okrajem Chřibů a zavede vás do Starého Města či proslulých Buchlovic se zámek a překrásným parkem.
Velkomoravská poutní cesta	59 km	střední	Staré Město → Velehrad → Buchlovice → Holý kopec → Stupava → Hrad Cimburk → Kozel → Vřesovice → Osvětimany → Ranč Vičák → Zlechov	Trasa spojuje většinu obcí mikroregionu Buchlov a umožňuje odbočení na nejvýznamnější turistické cíle v jižní a střední části Chřibů.

Pro pěší turistiku je zde vytvořena síť značených turistických tras, o které se stará Klub českých turistů. V okolí Velehradu se nabízí např. tyto turistické trasy:⁶

Tabulka 2: Turistické trasy

Název	Délka	Náročnost	Vedení
Naučná stezka Porozumění	1,5 km	Nejnižší	Velehrad → Archeoskanzen Modrá → Modrá - Na Díle
Naučná stezka Modřansko	4,5 km	Nejnižší	Modrá - Archeoskanzen → Modrá - Na Díle → Rozhledna nad Modrou → Králův stůl
Naučná stezka fauna a flóra Chřibů	5 km	Nízká	Velehrad → Modrá → Králův stůl

Ubytovací služby

Nabídka ubytovacích služeb je nutným předpokladem pro pobytový cestovní ruch. Současně s ubytováním jsou nabízeny další doplňkové služby spojené s ubytováním hotelových hostů.

Poutní obec Velehrad má na svém katastru a blízkém okolí dostatečné množství ubytovacích zařízení. Nachází se zde tři hotely, jeden poutní a exerciční dům a jeden autocamping. Každé z ubytovacích zařízení má k dispozici své vlastní parkoviště,

⁶ <http://www.slovacko.cz/search/trasy/?lokalita=226> (ze dne 1. března 2010)

nabízí možnost stravování a další služby. Mnozí poutníci by uvítali ubytovací zařízení nižší kategorie např. levnější ubytovna pro nenáročné poutníky které zde chybí.

Graf 1: Ubytovací zařízení podle kapacity lůžek

Hotel Mlýn Velehrad ****

Hotel nabízí až 52 lůžek ve 28 pokojích. Z toho 2 pokoje s bezbariérovým přístupem. Všechny pokoje jsou standardně vybaveny koupelnou s WC, telefonem, televizí, minibarem a trezorem. Hotel má k dispozici výtah a WIFI síť pro připojení k internetu zdarma. Ceny za ubytování se pohybují v rozmezí od 3.080,- do 1.180,- Kč.

Hotel Mlýn nabízí např. tyto služby:

- wellness masáže,
- hotelovou saunu,
- golfový simulátor,
- půjčovnu kol,
- billiár,
- stolní tenis,
- dětské hřiště.

adresa: Hotel Mlýn Velehrad

Na Hrádku 4, Velehrad, 687 06

GPS: 49°6'10.762"N, 17°23'33.981"E

web: www.hotelmlyn.cz

e-mail: hotel@mlynvelehrad.cz

tel.: +420 572 571 460 – 2

fax: +420 572 571 464

Hotel U Skanzenu Modrá

Hotel se nachází v těsném sousedství archeologického skanzenu v Modré asi 7 km od Uh. Hradiště. K ubytování hotel nabízí 17 dvoulůžkových pokojů se standardním vybavením, jako jsou sociální zařízení, televize a přípojka k internetu. V ceně ubytování je zahrnuta snídaně.

adresa: Hotel U Skanzenu

Modrá 227, Velehrad, 687 06

GPS: 49°6'10.89"N, 17°24'30.779"E

web: www.hotel-uskanzenu.cz

e-mail: hoteluskanzenu@staveko.cz

tel.: +420 572 508 034-5

fax: +420 731 103 040

Hotel u Velehradu

Hotel u Velehradu nabízí ubytování v 17 pokojích s celkovým počtem lůžek 45. Každý pokoj má vlastní sociální zařízení, telefon a WIFI připojení k internetu zdarma.

Další služby, které hotel nabízí, jsou:

- hotelové parkoviště,
- wifi zdarma,
- úschovna cenných předmětů,
- telefonické buzení hostů,
- prodej suvenýrů a drobných předmětů,
- půjčení a úschova jízdních kol,
- ochutnávka vín,
- pokojová služba,
- fax, kopírování a tisk.

adresa: Hotel u Velehradu s.r.o.

Hradišťská 134, Modrá, 687 06

GPS: 49°6'12.106"N 17°24'15.94"E

web: www.hoteluvelehradu.com

e-mail: hotel.u_velehradu@seznam.cz

tel.: +420 572 571 475

fax: +420 572 571 309

Poutní a exerciční dům STOJANOV

Poutní a exerciční dům Stojanov, lidově zvaný pouze „Stojanov,“ slouží především pro exercicie pořádané exercičním domem. Dům slouží také pro setkání studentů, semináře, poutním zájezdům či pro individuální rekreaci.

Kapacita domu je 120 lůžek v jedno nebo dvoulůžkových pokojích s umyvadlem. Některé pokoje mají vlastní sociální zařízení, pro ostatní pokoje je soc. zařízení společné na patře.

V celém domě je zakázáno kouření. Noční klid je od 21 hodin. Poutní dům nabízí možnost nákupu křesťanské literatury.

adresa: Římskokatolická duchovní správa STOJANOV,

Salašská 62, Velehrad, 687 06

GPS: 49°6'20.413"N, 17°23'38.606"E

web: www.stojanov.cz

e-mail: velehrad@stojanov.cz

tel.: +420 572 571 531

fax: +420 572 571 420

Autocamping Velehrad

Autokemp se nachází mezi obcemi Velehrad a Salaš. Nabízí pouze sezónní ubytování v 11 lůžkových srubech, v chatkách se 7, 6, 4, a 2 lůžky. Dále plochu pro stanování a umístění karavanů. Sociální zařízení je společné ve zděném objektu spolu se společenskou místností s televizí a bufetem.

Ze sportovních aktivit lze využít:

- volejbalové hřiště,
- tenisové kurty,
- ruské kuželky,
- dětský kolotoč a houpačky,
- vhodný terén pro turistiku, cykloturistiku a houbaření.

adresa: Autocamping VELEHRAD

Velehrad 31, Velehrad, 687 06

GPS: 49°7'3.376"N, 17°22'52.447"E

web: www.sm-reality.cz/velehrad.html

e-mail: autokemp@sm-reality.cz

tel.: +420 572 571 183

mobil: +420 603 415 490

Stravovací služby

Stravovací zařízení jsou *objekty, prostory nebo plochy, kde je veřejnosti poskytováno stravování. Stravovací zařízení je součástí základní infrastruktury CR, bývá samostatné nebo je součástí ubytovacího zařízení. Dělí se na stálé, sezónní nebo přechodné (pochůzkový prodej), na rychlé občerstvení a zařízení určená k delšímu pobytu hosta.*⁷

Stravovací služby, jež jsou součástí ubytovacího zařízení, nabízí všechna ubytovací zařízení na Velehradě. Tyto zařízení nabízí restaurační způsob stravování po celý rok.

Jsou to:

- Hotel Mlýn Velehrad,
- Hotel u Velehradu,
- Hotel U Skanzenu Modrá,
- Poutní a exerciční dům Stojanov,
- Autocamping Velehrad.

Vinný sklep Magna Moravia

Nabízí posezení ve stylovém vinném sklepe s kapacitou 220 míst s přilehlým parkovištěm. Zařízení je vhodné pro pořádání větších či menších akcí typu firemní večírky, rodinné oslavy, svatby, školení, degustace vína nebo ples.

adresa: Na Hrádku, 74, Velehrad, 687 06

web: www.sklepvelehrad.cz

e-mail: info@sklepvelehrad.cz

mobil: +420 774 119 219

⁷ PÁSKOVÁ, M; ZELENKA, J. Výkladový slovník cestovního ruchu s. 361

Kavárna Contra Rio

Kavárna nabízí jednoduché pokrmy, širokou nabídku zákusků a káv. V kavárně je možné připojit se na Wifi síť.

V letní sezóně jsou provozovány stánky s rychlým občerstvením v tzv. „uličce“ mezi farní zdí a mateřskou školou.

Tyto zařízení provozují:

- Zdeněk Sonntag,
- Miroslav Čechal,
- Petr Vyšenka,
- Ludmila Vaňková.

Ve stáncích jsou nabízeny nealkoholické i alkoholické nápoje, pokrmy rychlého občerstvení, jako jsou párky v rohlíku, hamburgery, langoše, bramboráčky atd. Dále nabízí různé druhy cukrovinek, pochutiny a mražené produkty, zejména zmrzliny. Jako doplňkový sortiment bývají nabízeny drobné upomínkové předměty.

V dohledné době by tyto sezónní provozy měly být zrušeny či přestěhovány. Zároveň by mělo vzniknout nové stravovací zařízení celoročního typu v prostorách bývalého statku, které by mělo vejít do provozu do tří let.

Hostinskou činností se zabývá také Alena Hanáčková, která vedle květinářství u autobusové zastávky sezónně provozuje stánek s občerstvením.

4.2.2. Doplňková infrastruktura CR

V této kapitole bych shrnula současný stav doplňkových služeb infrastruktury cestovního ruchu v obci Velehrad.

Jako doplňkové služby cestovního ruchu jsou považovány služby průvodců CR, turistická informační centra, cestovní kanceláře, cestovní agentury, půjčovny sportovních potřeb, směnárny, prodej upomínkových předmětů a další.

Průvodcovské služby

Průvodcem cestovního ruchu je *osoba, která poskytuje odborný výklad v jazyce podle výběru o příslušné turistické destinaci, kulturní či historické památce s výjimkou jednotlivých uzavřených nebo místně ohraničených objektů, kde je zajištění prohlídky v kompetenci správce nebo majitele objektu. Pro tento výklad má průvodce příslušnou kvalifikaci, kterou zpravidla ověřuje autorizovaná organizace.*⁸

Na Velehradě je momentálně nabízena průvodcovská služba formou výkladu v bazilice Nanebevzetí Panny Marie a sv. Cyrila a Metoděje a lapidária, které je však z důvodu rekonstrukce uzavřeno. Momentálně je prohlídka baziliky s vlastním či najatým průvodcem zdarma, a to díky programu „Otevřené brány“, na kterém se podílí Zlínský kraj, Arcibiskupství olomoucké, farnost a další. Tento program má za cíl rozvíjet všeobecné vzdělání a posílení kulturně-historického uvědomění v kraji. Díky tomuto programu jsou také průvodci pravidelně proškolení a honorováni.

Turistické Informační Centrum

Turistické informační centrum je *účelové zařízení poskytující informace a případně i služby ze všech oblastí souvisejících s cestovním ruchem pro potřeby návštěvníků a rezidentů včetně postupně realizovaných rezervací služeb CR s využitím IT. Součástí služeb TIC je prodej informačních materiálů, publikací, map, průvodců, upomínkových předmětů. Označuje se mezinárodní značkou „i“, jsou vytvářeny a zaváděny standardy služeb pro minimální rozsah, podmínky realizace a způsob realizace služeb TIC. Dříve bylo turistické informační centrum označováno jako turistické informační středisko (TIS).*⁹

Turistické informační centrum na Velehradě prozatím není, ale do budoucna je ve veřejném zájmu, aby takové centrum bylo zřízeno ve prospěch všech příchozích návštěvníků této národní kulturní památky i stálých obyvatel. Nejbližší TIC jsou v Buchlovicích, Starém Městě nebo Městské informační centrum v Uherském Hradišti.

Zprostředkovatelské služby (CK a CA)

Služby těchto zařízení mají za cíl zprostředkování, organizování a zabezpečení činností umožňujících účast na cestovním ruchu. Tyto služby zabezpečují zejména cestovní kanceláře a cestovní agentury. Nabízí rezervaci ubytování a stravování a místa v dopravních

⁸ PÁSKOVÁ, M.; ZELENKA, J. Výkladový slovník cestovního ruchu s. 230

⁹ PÁSKOVÁ, M.; ZELENKA, J. Výkladový slovník cestovního ruchu s. 297

prostředcích. Dále prodávají dopravní ceniny, zprostředkovávají pojištění, zajišťují lázeňské služby a další.

Cestovní kancelář je organizací, která nabízí, rezervuje a prodává vlastní zájezdy, zájezdy připravené jinými cestovními kancelářemi a další služby cestovního ruchu individuálním zájemcům a jiným cestovním kancelářím. Cestovní kancelář poskytuje zákazníkům často další služby: cestovní pojištění, obstarání víz, směnu deviz a šeků, prodej map a průvodců.¹⁰

Cestovní agenturou je organizace prodávající zájezdy vytvořené cestovními kancelářemi. Individuálnímu zákazníkovi může cestovní agentura prodávat jednotlivé služby cestovního ruchu a zájezdy pouze jako zprostředkovatel cestovní kanceláře. Cestovní agentura stejně jako cestovní kancelář poskytuje zákazníkům další služby jako je cestovní pojištění, obstarání víz, směnu deviz a šeků, prodej map a průvodců.¹¹

Na Velehradě se nenachází žádné zařízení, které by poskytovalo zprostředkovatelské služby, které jsou typické pro cestovní kanceláře a cestovní agentury. Pravděpodobně by tyto služby nebyly dostatečně využívány. Nejbližší cestovní kanceláře a cestovní agentury lze navštívit v nedalekém Starém Městě nebo v Uherském Hradišti.

Půjčovny sportovních potřeb

Zapůjčením sportovních potřeb se primárně žádné ze zařízení nezabývá. Jako doplňkovou službu ji lze využít v ubytovacích zařízeních Hotelu Mlýn Velehrad a Hotelu u Velehradu, kde lze zapůjčit jízdní kola či zajistit jiné sportovní aktivity v okolí.

Směnárna

Jde o kancelář, která je úředně oprávněná k operacím se zahraničními měnami a s cestovními šeky. Je umístěna samostatně, v hotelech, na mezinárodních letištích, na hraničních přechodech, v cestovních kancelářích.¹²

Směnárenskou činnost neposkytuje na Velehradě žádné zařízení. Kromě směnárenských služeb sem můžeme zařadit prodej prostřednictvím platebních karet, což je možné pouze v hotelech, které byly již dříve zmíněny.

¹⁰ PÁSKOVÁ, M.; ZELENKA, J. Výkladový slovník cestovního ruchu s. 45

¹¹ PÁSKOVÁ, M.; ZELENKA, J. Výkladový slovník cestovního ruchu s. 45

¹² PÁSKOVÁ, M.; ZELENKA, J. Výkladový slovník cestovního ruchu s. 268

Prodej upomínkových předmětů

Tento druh služeb většinou provozuje dané místo prostřednictvím různých informačních středisek, jakým může být právě turistické informační centrum. Na Velehradě jsou tyto potřeby turistům nabízeny samostatně pouze panem Jaroslavem Kapitánem, který vlastní prodejní stánek v tzv. uličce, kde nabízí vlastní výrobky s tematikou velehradskou i blízkého okolí.

Další subjekty, které nabízí prodej upomínkových předmětů, jsou:

- Obecní úřad,
- novinový stánek Eva,
- Hotel Mlýn Velehrad,
- provozovatelé sezónního stravování v „uličce“.

Většinou se jedná o upomínky, jako jsou turistické známky, poutnické oplatky a pohlednice. Karmelitánské knihkupectví nabízí jako svou hlavní činnost prodej náboženské literatury, devocionálií, průvodce bazilikou a dalších upomínek stejně jako ostatní místní podnikatelé.

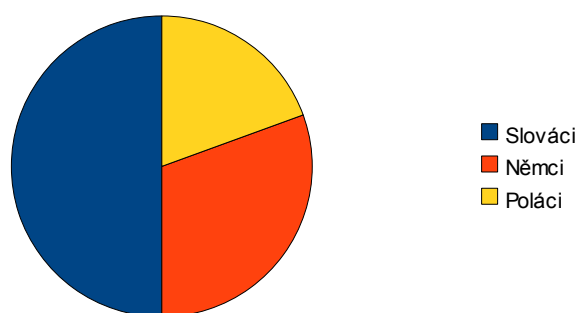
5. NÁVRH ROZVOJE INFRASTRUKTURY CESTOVNÍHO RUCHU V OBCI VELEHRAD

5.1. Analýza návštěvníků

Ze statistických údajů jsme se dozvěděli, že Zlínský kraj v loňském roce 2009 navštívilo 458 405 hostů, kteří zde strávili alespoň jednu noc. Z toho bylo 86% zahraničních turistů a 14% turistů z České republiky. V porovnání s rokem 2008 však došlo k poklesu o téměř 8%.

Zahranční turisté, kteří do našeho kraje přijedou, jsou nejčastěji obyvatelé Slovenské republiky 50%, dále pak hosté z Německa 31% a Polska 19%.¹³

Poměr zahraničních turistů

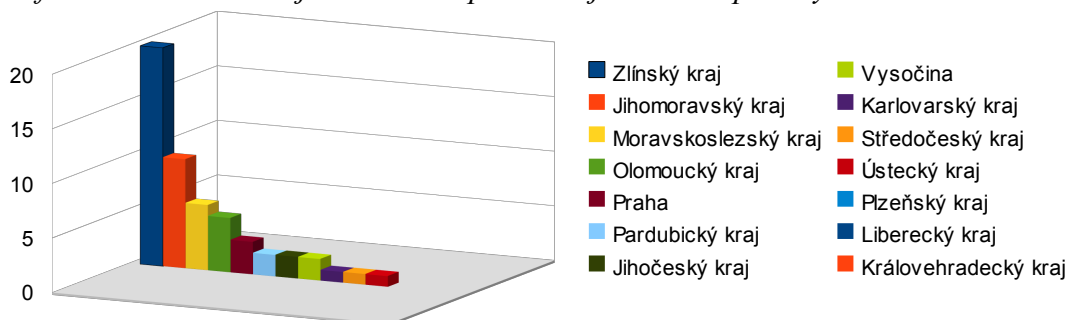
Graf 2: Rozložení zahraničních turistů ve Zlínském kraji

Jak můžeme dokázat i v následujícím grafu, na Velehrad nejčastěji přicházejí poutníci či turisté z Moravy. Nejvíce, tj. 38% návštěvníků Velehradu, je ze Zlínského kraje, 19% z Jihomoravského, 11% z kraje Moravskoslezského a 9% z Olomouckého kraje. Důvodem pro menší návštěvnost ze vzdálenějších krajů je to, že se Velehrad nachází na východní Moravě, která je pro turisty z Čech časově hůře dostupná. Dalším důvodem může být i větší počet věřících na Moravě i Slezsku než v Čechách.

¹³ http://www.zlin.czso.cz/xz/redakce.nsf/i/navstevnost_v_hromadnych_ubytovacich_zarizenich_ve_zlinskem_kraji_v_roce_2009 (ze dne 18.dubna 2010)

Návštěvníci Velehradu podle krajů

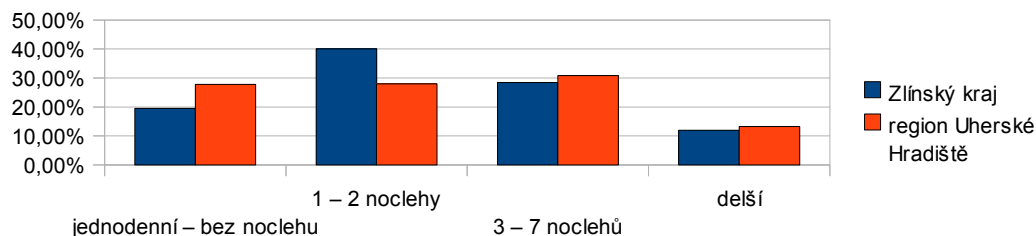
Graf 3: Turisté navštěvující Velehrad podle krajů České republiky

Ve srovnání mezi jednotlivými kraji se Zlínský kraj v zařadil na 6. místo v počtu delších cest českých turistů a na místě 13. v tuzemský kratších cestách.¹⁴

V grafu můžeme vidět, že pokud turisté navštíví Zlínský kraj, tak se jedná nejčastěji o pobyt na 1- 2 dny. Jestliže však turisté zavítají přímo do regionu Uherské Hradiště, kam spadá i Velehrad, je doba pobytu často 3 – 7 dnů.¹⁵ Tato statistika je tedy pro Region Slovácko – Uherské Hradiště velmi pozitivním zjištěním.

Průměrná délka pobytu

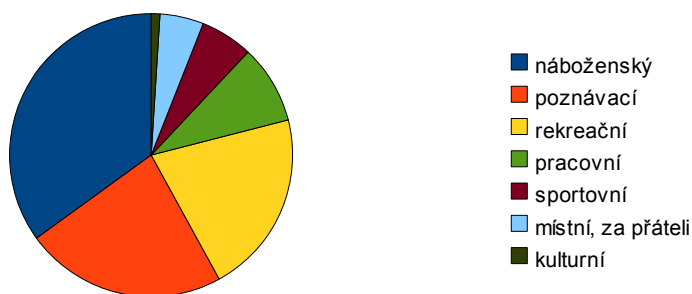
Graf 4: Délka pobytu ve Zlínském kraji a regionu Uherské Hradiště

Důvody návštěvy Zlínského kraje, potažmo Velehradu, jsou výrazně ovlivněny ročním obdobím, kdy v zimním období nepřichází na Velehrad příliš mnoho turistů. Všeobecně však lze říct, že nejvíce turistů (poutníků) sem přichází zejména z náboženských důvodů. Podle sebraných dotazníků přijíždí lidé na Velehrad zejména za těmito účely.

¹⁴ http://www.zlin.czso.cz/xz/redakce.nsf/i/navstevnost_v_hromadnych_ubytovacich_zarizenich_ve_zlinskem_kraji_v_roce_2009 (ze dne 18.dubna 2010)

¹⁵ <http://monitoring.czechtourism.cz/tabs.php?x=22&y=&g=2&j0=on&j1=on&k=&r=12&o=35&m=592005&h9=12&h8=35> (ze dne 18.dubna 2010)

Důvod návštěvy

Graf 5: Nejčastější důvod návštěvy Velehradu

Potenciální návštěvníci Velehradu, popřípadě celého kraje, budou i nadále navštěvovat turisté z naší republiky více než zahraniční. Mezi nejpočetnější věkové skupiny, které Velehrad navštěvují, patří spíše mladší ročníky do 35 let. Tito vyhledávají spíše návštěvy jednodenní, maximálně víkendové. Většinou si sestavují program návštěvy sami a nemají nijak zásadní nároky na ubytování a další služby. Oproti tomu je všeobecně znám pojem stárnutí populace, což je jasným jevem. Jedná se tedy o turisty ve věku zhruba od 40 let, jejichž počet se bude postupně zvyšovat. Tito hosté jsou naopak více nároční na komfort poskytovaných služeb. Pro tyto zákazníky jsou už v dnešní době připravovány speciálně upravené nabídky ne příliš fyzicky náročné, spíše se zaměřením na relaxaci a poznání.

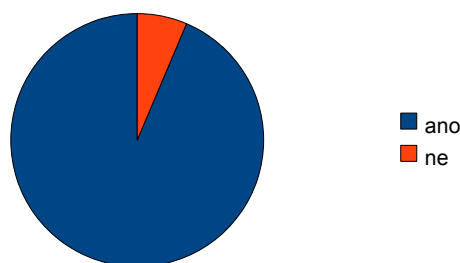
5.2. Manuál založení TIC na Velehradě

5.2.1. Motivace vzniku TIC

K myšlence založení turistického informačního centra není tak složité přijít. Informační centrum je zařízení, které se nachází v místě, které je atraktivní pro cestovní ruch nebo atraktivitu samo vytváří v rámci své činnosti. Velehrad a okolí je podle všeobecného mínění místem oblíbeným pro návštěvy běžnými turisty, ale také významným poutním místem, kam směřuje velké množství poutníků. Proto by zde mělo být vybudováno zařízení, které bude plně využíváno těmito návštěvníky, ale i místními obyvateli. Je zde tedy silný potenciál pro vznik mezinárodně atraktivního místa, které je potřeba rozvíjet všemi dostupnými způsoby, které se nabízí.

V dotazníku se k otázce, zda by na Velehradě mělo být TIC vyjádřilo 94 osob. Z toho je 93% pro zřízení a zbylých 7% bylo proti. Je tedy vidět, že o TIC na Velehradě bude jistě zájem.

Turistické informační centrum

Graf 6: Uvítali byste na Velehradě TIC?

5.2.2. Kategorizace

Pro všeobecné uznání by bylo vhodné, aby informační centrum bylo zařazeno v síti Asociace turistických informačních center (A.T.I.C), která je akceptovaná různými institucemi, jako jsou MMR ČR nebo ČCCR. V této asociaci jsou TIC certifikována do čtyř kategorií podle standardu nabízených služeb. Aby se TIC mohlo stát členem ATIC, musí taky zaplatit roční poplatek, který činí 4 000,- Kč. Pro malá a finančně slabá TIC, která nemají mnoho možností na výdělek, může být takový poplatek velkou překážkou pro vstup do této asociace.

Jako druhá varianta se nabízí zařazení ve sdružení Region Slovácko, které vytváří vlastní certifikaci v této konkrétní oblasti. Toto sdružení však uznává existenci A.T.I.C. Z tohoto důvodu je často užíván dvojí způsob klasifikace.

V případě certifikace A.T.I.C. ČR by se na Velehradě nejvíce uplatnilo zařízení kategorie „C“, které je označeno jako místní, celoroční TIC. Takové TIC je otevřeno min. 5 dní v týdnu a poskytuje bezplatné verbální informace o místě nejméně v 1 světovém jazyce.

Podle certifikace Regionu Slovácko by bylo turistické centrum kategorizováno jako „místní TIC“.

5.2.3. Provozovatel

Podle dotazníku by měla být zřizovatelem obec Velehrad, jak tvrdí 81%, 9% tvrdí, že by jí měla být farnost Velehrad, 8% si myslí že nejlepší by bylo zřídit TIC společně farností a obecním úřadem a pouhé 2% by viděly jako nejvhodnější soukromou osobu.

Avšak vzhledem k vlastnickým vztahům by bylo logické a ekonomicky výhodné, aby zřizovatelem byla farnost Velehrad, která je správcem nemovitosti a měla by o tuto činnost zájem. Samozřejmě se předpokládá aktivní spolupráce s obecním úřadem Velehrad, který tuto aktivitu bude jistě podporovat.

Zřizovatel TIC

Graf 7: Kdo by měl být zřizovatelem TIC?

5.2.4. Umístění

TIC by mělo být umístěno ve středu navštěvované lokality, dobře přístupné a vhodné pro tuto činnost. Takové prostory se nachází v hospodářském stavení bývalé sýpky a konírny čp. 302, kde má vzniknout tzv. Multifunkční Velehradský dům Cyrila a Metoděje, jehož součástí bude i naše TIC.

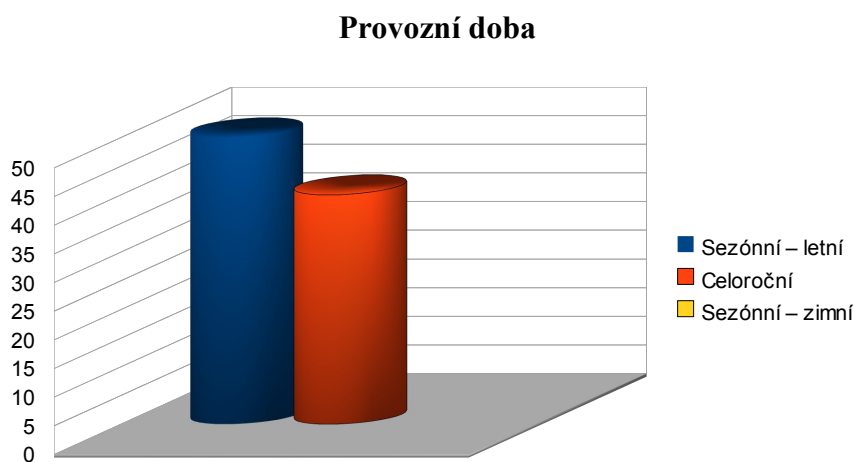
Obrázek 1: Mapa umístění TIC

5.2.5. Provozní doba

Provozní dobu by si mělo každé zařízení přizpůsobit potřebám návštěvníků. Provozní doba musí být uvedena u vchodu do TIC v českém jazyce a jednom světovém jazyce.

Vzhledem k místu, kde by mělo naše TIC působit, by byla vhodná provozní doba v hlavní sezóně.

K otázce jaká by měla být provozní doba TIC se vyjádřilo 90 osob. Z toho většina tedy 56% si myslí že by mělo být informační centrum provozováno pouze v letní sezoně, zbylých 44% by se nebránilo provozu celoročnímu. S možností provozu TIC v zimní sezoně se neztotožnil nikdo.

Graf 8: Provozní doba

Návrh provozní doby:

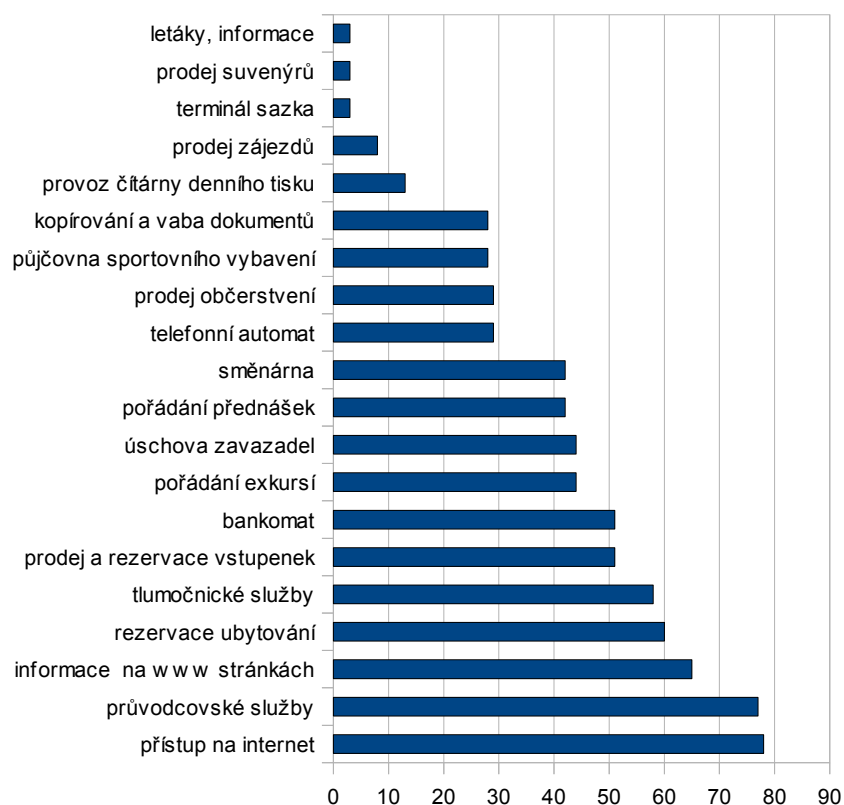
• duben, říjen	Út – Ne	09:00 - 16:00
• květen – září	Út – Ne	09:00 - 17:00
• listopad, březen	Po – Pá	09:00 - 15:00

5.2.6. Služby poskytované turistům a poutníkům

Služby, které by mělo TIC poskytovat, jsou všeobecně známé a uváděli jsme je již v předchozích kapitolách.

Zde jsou uvedeny některé služby, které by mohlo TIC nabízet a které tazatelé uznali za vhodné pro budoucí nabídku.

Služby TIC

Graf 9: Služby, které by mělo TIC poskytovat.

Z toho by měly být některé služby zdarma a jiné zpoplatněny. Vybrala jsem pouze ty, které byly jmenovány více jak 5%.

Tabulka 3: Přehled služeb, které by měly být zdarma a za poplatek.

Zpoplatněné služby	Procenta
průvodcovské služby	14%
tlumočnické služby	10%
půjčovna sportovního vybavení	9%
kopírování a vaba dokumentů	8%
úschova zavazadel	8%
pořádání exkursí	7%
prodej občerstvení	6%
směnárna	5%
telefonní automat	5%
prodej a rezervace vstupenek	5%
pořádání přednášek	5%
přístup na internet	5%

Služby zdarma	Procenta
Informace na www stránkách	15%
přístup na internet	15%
rezervace ubytování	12%
bankomat	9%
prodej a rezervace vstupenek	8%
pořádání přednášek	7%
směnárna	6%
provoz čítárny denního tisku	5%

Návrhy služeb, které lidem na Velehradě schází, mohou sloužit jako inspirace, již může být v budoucnu využito k rozvoji cestovního ruchu.

Tabulka 4: Služby, které na Velehradě chybí

Služby	Procenta
bankomat	14%
veřejná Wi-Fi	8%
WC	8%
koupaliště, bazén	8%
dětský koutek	6%
kulturní dům	6%
TIC	4%
kulturní vyžití	4%
dodržování nočního klidu	4%

Další návrhy byly např.: zřízení cestovní kanceláře, čerpací stanice, půjčovna kol, bar s bowlingem, restaurace, kavárna, internetová kavárna, interaktivní mapa, křížová cesta, kino, více obchodů, venkovní posezení či útočiště pro poutníky.

5.2.7. Technické zajištění TIC

Vhodné vybavení TIC může zvyšovat kvalitu poskytovaných služeb. Proto je třeba aby bylo zařízení vybaveno:

- PC s připojením k internetu, tiskárnou, případně scannerem,
- telefonem, faxem, záznamníkem,
- účelným kancelářským nábytkem vhodným pro TIC (informační pult, police, stojany).

5.2.8. Personální zajištění TIC

Dobří zaměstnanci jsou důležitým prvkem každého TIC. Svým jednáním ovlivňují spokojenost klientů a mohou mít vliv na jejich pocity z pobytu u nás.

Zaměstnanec musí ovládat základní dovednosti, kterými jsou:

- zdatnost při práci s lidmi,
- všeobecné znalosti o místě působnosti TIC,
- dovednost práce s výpočetní technikou,
- znalost alespoň jednoho světového jazyka.

V zařízení TIC by měl být 1 stálý pracovník na plný úvazek jako vedoucí. Tento zaměstnanec by měl mít dosažené vzdělání SŠ nebo VŠ se znalostí alespoň jednoho cizího jazyka. Měl by poskytovat základní služby TIC, zajišťovat chod informačního centra včetně přípravy propagačních materiálů, nakladatelské činnosti.

V době hlavní sezóny je vhodné přijímat brigádníky, kteří jsou často využíváni jako záskok při dovolených či jinak.

5.2.9. *Financování provozu TIC*

Provoz TIC by vzhledem ke své neziskové činnosti měl zajistit zřizovatel alespoň po dobu, dokud nebude zařízení schopno samo se financovat. Zřizovatel může zajistit finanční prostředky z vlastních zdrojů, případně z různých programů, dotací či grantů, kterých bude jistě využíváno k opravám prostorů.

Dále může TIC získávat prostředky na provoz vlastní činností, prodejem map, průvodců, suvenýrů a poskytování další zpoplatněných služeb.

TIC může být také podporováno např. obcemi či jinými úřady, se kterými zařízení aktivně spolupracuje.

Tabulka 5: Předpokládaný rozpočet TIC

příjmy		výdaje	
prodej	100 000 Kč	pronájem	0 Kč
		brigádník	17 500 Kč
		vybavení	42 000 Kč
		provozní n.	85 500 Kč
		energie	117 000 Kč
		mzda zaměstnance	217 080 Kč
100 000 Kč		479 080 Kč	

Prodejem jsou myšleny příjmy z prodeje knih, suvenýrů, pohlednic a map. Ostatní příjmy musí zajistit zřizovatel, jestliže mu záleží na dobrém fungování TIC.

Výdaje za pronájem nejsou účtovány vzhledem k tomu, že objekt je ve správě zřizovatele, což je významnou úlevou v rozpočtu.

Roční provozní náklady byly odhadnuty:

- telefon, fax a internet: 42 000,- Kč
- tiskárna: 10 000,- Kč
- poštovné: 12 000,- Kč
- kancelářské potřeby: 2 500,- Kč
- opravy, údržba: 7 000,- Kč
- cestovné: 12 000,- Kč

Pořízení technického vybavení:

- počítač, tiskárna a scanner 20 000,- Kč
- telefon, fax 3 000,- Kč
- stůl + 3 židle 10 000,- Kč
- skříně a police 6 000,- Kč
- doplňky 3 000,- Kč

Energie byly vypočítány z průměrných nákladů podle velikosti zařízení.

- vytápění 700,- Kč/měsíc
- voda 100,- Kč/měsíc
- elektřina 500,- Kč/měsíc

V případě jednoho stálého zaměstnance byly náklady na mzdu jednoho zaměstnance vyčísleny přibližně na 217 080,- Kč.

Tabulka 6: Mzda zaměstnance

Průměrná hrubá mzda	18 000 Kč
zdravotní pojištění placené zaměstnavatelem 9%	1 620 Kč
sociální pojištění placené zaměstnavatelem 26%	4 680 Kč
Super hrubá mzda	24 300 Kč
sleva na dani	2 070 Kč
záloha na daň	1 560 Kč
Čistá mzda bez daňového bonusu	14 370 Kč
Čistá mzda	14 370 Kč
zdravotní pojištění placené zaměstnancem 4,5%	810 Kč
sociální pojištění placené zaměstnancem 8%	1 440 Kč
Mzdové náklady zaměstnavatele	24 120 Kč

K tomuto stálému zaměstnanci je nutno počítat s brigádníkem, který by byl využíván v době hlavní sezóny a dovolené, případně v době nemoci. Mzda brigádníka bývá 1/3 z platu stálého zaměstnance. V případě 50 odpracovaných dnů po 7 hodinách by jeho plat činil zhruba 17 500,- Kč.

5.3. SWOT analýza

Metoda SWOT analýzy je často používána díky své snadné aplikaci na jakýkoliv problém z oblasti marketingu, managementu či regionálního rozvoje. Metoda využívá faktory interní analýzy (silné a slabé stránky) a faktory externí analýzy, kde jsou zahrnovány příležitosti a hrozby. Cílem analýzy by měla být maximalizace předností, příležitostí, ale zároveň minimalizace nedostatků a hrozeb.

5.3.1. Silné stránky

- významné duchovní centrum,
- dobré podmínky pro pěší turistiku i cykloturistiku,
- region bohatý na tradice a folklor s bohatou nabídkou kulturních akcí,
- začlenění v Mikroregionu Buchlov,
- fungující informační servis prostřednictvím webových stránek www.slovacko.cz s komplexní nabídkou turistických informací v cizích jazycích,
- schopnost subjektů čerpat finanční prostředky z cizích zdrojů, zejména z fondů EU.

5.3.2. Slabé stránky

- špatná dostupnost regionu díky své odlehlosti,
- absence informačního centra,
- velká míra jednodenních návštěv,
- nízký počet zahraničních turistů,
- nízká úroveň infrastruktury cestovního ruchu a zvláště stravování,
- absence levnějšího typu ubytovacího zařízení pro poutníky.

5.3.3. Příležitosti

- spolupráce všech významných subjektů obce,
- podpora místních tradic, folkloru a dalších specifik,
- obnova a rekonstrukce poutního areálu,
- využití objektu bývalého hospodářského statku,
- rozšíření nabídky ubytovacích služeb,
- zkvalitnění stravování služeb,
- doplnění sítě cyklotras Poutní cestou Jana Pavla II.,
- rozšíření turistických informačních služeb,
- zlepšení propagace obce,
- možnost vytvoření nových pracovních míst.

5.3.4 Rizika

- chátrání památek a neustálá potřeba oprav,
- nedostatek finančních prostředků,
- slabá konkurenceschopnost oproti atraktivnějším oblastem,
- nebezpečí nízké kvality služeb,
- nedostatek turistických produktů.

6. ZÁVĚR

Velehrad jako významné duchovní místo má v rámci cestovního ruchu velké předpoklady, ale také rizika, která mohou ovlivnit jeho další rozvoj.

Tato práce je zaměřena na malou obec jihovýchodní Moravy – Velehrad, který je významným duchovním centrem plným historických událostí, ať už se jedná o údajné působení sv. Cyrila a Metoděje, existence prvního kláštera na Moravě či události 20. století. Konají se zde proto mnohé poutě a setkání věřících, při nichž sem přichází velké počty poutníků. Kromě těchto poutníků Velehrad vyhledávají turisté z důvodu rekreace či poznávání vlasti. O všechny tyto návštěvníky je třeba se postarat tak, aby se jim zde líbilo, aby si místo oblíbili a pravidelně svoji návštěvu opakovali. Velehrad má pro své postavení velké možnosti dalšího rozvoje. V okolí obce je mnoho historických, ale i přírodních atraktivit, které lákají k návštěvě celého regionu Slovácko.

Aby mohla být práce kvalitně a hlavně objektivně zpracována, bylo třeba shromáždit informace o stavu a možnostech cestovního ruchu. Bohužel, obecní úřad ani jiné subjekty zde působící nemají žádné informace o stavu cestovního ruchu, které by bylo možné využít. Proto jsem tyto informace zjišťovala pomocí dotazníku, ze kterého vyplynuly možnosti řešení stávajícího stavu infrastruktury cestovního ruchu.

V rámci základní a doplňkové infrastruktury byl zhodnocen nejen aktuální stav, ale byla také navržena zlepšení, která jsou nezbytná hlavně v problematice ubytování a stravování. Hlavním cílem práce bylo navržení TIC, které by zde mělo vzniknout v dohledné době. Byla vytvořena metodika tvorby, v níž je zpracována problematika kategorizace a zařazení do sítě TIC, dále otázka, kdo by měl být zřizovatelem a provozovatelem, umístění, doporučená nabídka služeb, zajištění technického a personálního vybavení a způsob financování s náklady na jednotlivé položky.

Velehradské TIC by typologicky mohlo být zařazeno do kategorie „C“ podle A.T.I.C. Pokud by bylo zahrnuto pouze do sítě Regionu Slovácko, spadalo by do kategorie „místní TIC“. Práci by zde získal jeden stálý zaměstnanec, kterého by v hlavní sezoně posílil brigádník. Celkové náklady na provoz TIC by mohly dle mých odhadů činit 479 080,- Kč. Tyto prostředky by byly čerpány z vlastní činnosti, která však nemůže pokrýt všechny náklady na provoz. Ty by pak musel zajistit zřizovatel ze svých prostředků.

V poslední části páté kapitoly jsem vytvořila jednoduchou SWOT analýzu, ze které vyplynuly silné a slabé stránky, ale také příležitosti a možná rizika.

Jestliže by si subjekty působící v oblasti cestovního ruchu vzaly k srdci uvedené nedostatky a alespoň se snažili o jejich nápravu, bylo by to ku prospěchu nejen turistům, kteří na Velehrad přichází, ale i jich samotných.

Protože v cestovním ruchu je budoucnost, věřím, že zlepšení situace přinese své ovoce a na Velehrad budou putovat zástupy poutníků, kteří se sem budou rádi vracet, aby zde strávili svůj volný čas.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Knihy a časopisy:

FORET, M.; FORETOVÁ, V. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2001. 178 s. ISBN 978-80-247-0207-X

HESKOVÁ, M. a kol. *Cestovní ruch pro vyšší odborné a vysoké školy*. 1. vyd. Praha: Fortuna, 2006. 223 s. ISBN 80-7168-948-3

HURT, Rudolf. *Dějiny cisterciáckého kláštera na Velehradě I.: 1205-1650*. Olomouc: Akademie velehradská, 1934

KUCHAŘ, O.; NOVOTNÝ, V.; MATOUŠ, J.; ŠORM, L. *Abeceda turistického informačního centra*. A.T.I.C. 2005

PÁSKOVÁ, M.; ZELENKA, J. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2002. 448 s. ISBN 80-239-0152-4

POJSL, M. *Velehrad v památkách osmi století*. Praha: T.R.S., 1997. 297 s.

RAŠTICOVÁ, B.; POJSL, M.; ČOUPEK, J. a kol. *Velehrad: dějiny obce*. 1. vyd. Velehrad : Obec Velehrad, 2006. 288 s. ISBN 80-239-7490-4.

RYGLOVÁ, K. *Cestovní ruch – soubor studijních materiálů*. 3. vyd. Ostrava: KEY Publishing s. r. o., 2009. 187 s. ISBN 978-80-7418-028-6

Elektronické zdroje:

<http://old.slovacko.cz/str/stranka.py?ids=STR9226>

[http://ct.scentrum.cz/eknihovna/index.phpSERV\[service_id\]=ek_preview&SERV\[mess_id\]=search](http://ct.scentrum.cz/eknihovna/index.phpSERV[service_id]=ek_preview&SERV[mess_id]=search)

<http://www.hotel-uskanzenu.cz/index.htm>

<http://www.hotelmlyn.cz/>

<http://www.hoteluvelehradu.com/>

<http://www.stojanov.cz/>

<http://www.sm-reality.cz/velehrad.html>

<https://is.mendelu.cz/eknihovna/opory/index.pl?cast=2681>

<http://www.cestovni-ruch.cz/kategorizace/klascentra.php>

<http://www.aticcr.cz/index.asp>

<http://www.slovacko.cz/>

<http://moderniobec.ihned.cz/c1-11347240-nova-sit-certifikovanych-turistickych-informacnich-center>

<http://old.slovacko.cz/str/stranka.py?ids=STR9226>

<http://www.vzdelavanivcr.cz/>

http://www.zlin.czso.cz/xz/redakce.nsf/i/navstevnost_v_hromadnych_ubytovacich_zarizenich_ve_zlinskem_kraji_v_roce_2009

<http://monitoring.czechtourism.cz/tabs.php?>

[x=22&y=&g=2&j0=on&j1=on&k=&r=12&o=35&m=592005&h9=12&h8=35](http://monitoring.czechtourism.cz/tabs.php?x=22&y=&g=2&j0=on&j1=on&k=&r=12&o=35&m=592005&h9=12&h8=35)

SEZNAM ZKRATEK

A.T.I.C.	Asociace turistických informačních center České republiky
Atd.	A tak dále
CA	Cestovní agentura
CK	Cestovní kancelář
CR	Cestovní ruch
ČCCR	Česká centrála cestovního ruchu
ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
IC	Informační centrum
JZD	Jednotné zemědělské družstvo
min.	Minimální
Např.	Například
Sv.	Svatý
TIC	Turistické informační centrum
TIS	Turistické informační středisko
Tis.	Tisíc
Tzv.	Tak zvané
WiFi	Lokální bezdrátové síť
WTO	Světová organizace cestovního ruchu

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1	Mapa umístění TIC	49
--------------	-------------------	----

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1.	Cyklotrasy v okolí Velehradu	36
Tabulka č. 2.	Turistické trasy	36
Tabulka č. 3.	Přehled služeb, které by měly být zdarma a za poplatek	51
Tabulka č. 4.	Služby, které na Velehradě chybí	52
Tabulka č. 5.	Předpokládaný rozpočet TIC	53
Tabulka č. 6.	Mzda zaměstnance	54

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1.	Ubytovací zařízení podle kapacity lůžek	37
Graf č. 2.	Rozložení zahraničních turistů ve Zlínském kraji	45
Graf č. 3.	Turisté navštěvující Velehrad podle krajů České republiky	46
Graf č. 4.	Délka pobytu ve Zlínském kraji a regionu Uh. Hradiště	46
Graf č. 5.	Nejčastější důvody návštěvy Velehradu	47
Graf č. 6.	Uvítali byste na Velehradě TIC?	48
Graf č. 7.	Kdo by měl být zřizovatelem TIC?	49
Graf č. 8.	Provozní doba	50
Graf č. 9.	Služby, které by mělo TIC poskytovat	51

PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- jsem byl(a) seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou (bakalářskou) práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB- TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou (bakalářskou) práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová (bakalářská) práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové (bakalářské) práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové (bakalářské) práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou (bakalářskou) práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Uherském Hradišti dne 7. května 2010

.....
jméno a příjmení studenta

Adresa trvalého pobytu studenta:
Na Nivách 281, Velehrad 687 06

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Dotazník

PŘÍLOHA Č. 1 Dotazník

Dobrý den,

jmenuji se Petra Zajícová. Jsem studentkou VŠB – TU Ostrava, oboru Ekonomika cestovního ruchu. Jelikož jsem v posledním ročníku svého bakalářského studia, je mým úkolem i tvorba bakalářské práce. Jako téma práce jsem si zvolila “Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu obce Velehrad”. Jejím cílem je zhodnotit možnosti cestovního ruchu a zejména uplatnění Turistického informačního centra, jehož založení je obsah praktické části práce. Proto Vás prosím o vyplnění tohoto krátkého dotazníku, který bude její důležitou součástí.

Děkuji za Váš čas

1. Uvítali byste na Velehrade Turistické informační centrum (TIC)?

☐ Ano ☐ Ne ☐ Proč ne?.....

2. Jaká by měla být podle vás provozní doba?

☐ Celoroční ☐ Sezónní (letní) ☐ Sezónní (zimní)

3. Kdo by měl být zřizovatelem TIC?

☐ Obec ☐ Soukromá osoba ☐ Farnost

4. Jaké služby by mělo TIC poskytovat?

☐ průvodcovské služby	☐ tlumočnické služby
☐ půjčovna sportovního vybavení	☐ rezervace ubytování
☐ prodej a rezervace vstupenek	☐ prodej zájezdů
☐ pořádání exkursí	☐ pořádání přednášek
☐ směnárna	☐ bankomat
☐ kopírování a vazba dokumentů	☐ přístup na internet
☐ telefonní automat	☐ informace na www stránkách
☐ terminál sazka	☐ úschova zavazadel
☐ prodej občerstvení	☐ provoz čítárny denního tisku
☐ jiné, jaké	

5. Které z těchto služeb by měly být zdarma?

☐ průvodcovské služby	☐ tlumočnické služby
☐ půjčovna sportovního vybavení	☐ rezervace ubytování
☐ prodej a rezervace vstupenek	☐ prodej zájezdů
☐ pořádání exkursí	☐ pořádání přednášek
☐ směnárna	☐ bankomat
☐ kopírování a vazba dokumentů	☐ přístup na internet
☐ telefonní automat	☐ informace na www stránkách
☐ terminál sazka	☐ úschova zavazadel
☐ prodej občerstvení	☐ provoz čítárny denního tisku
☐ jiné, jaké	

6. Které z těchto služeb by měly být placené?

☐ průvodcovské služby	☐ tlumočnické služby
☐ půjčovna sportovního vybavení	☐ rezervace ubytování
☐ prodej a rezervace vstupenek	☐ prodej zájezdů
☐ pořádání exkursí	☐ pořádání přednášek
☐ směnárna	☐ bankomat
☐ kopírování a vazba dokumentů	☐ přístup na internet
☐ telefonní automat	☐ informace na www stránkách
☐ terminál sazka	☐ úschova zavazadel
☐ prodej občerstvení	☐ provoz čítárny denního tisku
☐ jiné, jaké	

7. Jste spokojení s možnostmi ubytování na Velehradě?

- ☐ Ano ☐ Ne ☐ Pokud nejste tak proč?

8. Je na Velehradě dostatek stravovacích zařízení?

- ☐ Ano ☐ Ne
- ☐ Pokud ne tak, jaký typ stravování byste zde uvítali?

9. Vyhovuje Vám dopravní dostupnost?

- ☐ Ano ☐ Ne

10. Jaké další služby vám na Velehradě chybí?

.....

11. Za jakým účelem přijíždíte na Velehrad?

- ☐ Poznávací ☐ Náboženský ☐ Sportovní ☐ Pracovní
☐ Rekreační ☐ Jiný, jaký?

12. Odkud jste?

☐ Velehrad	☐ Praha	☐ Středočeský kraj
☐ Jihočeský kraj	☐ Plzeňský kraj	☐ Karlovarský kraj
☐ Ústecký kraj	☐ Liberecký kraj	☐ Královéhradecký kraj
☐ Pardubický kraj	☐ Vysočina	☐ Jihomoravský kraj
☐ Olomoucký kraj	☐ Zlínský kraj	☐ Moravskoslezský kraj

13. V jakém rozmezí je Váš věk?

- ☐ do 25 let ☐ 26 – 35 let ☐ 36 – 50 let
☐ 51 – 65 let ☐ nad 66 let

14. Vaše pohlaví?

- ☐ Muž ☐ Žena

15. Momentálně jste?

- ☐ Student ☐ Pracující ☐ Nezaměstnaný ☐ Důchodce
☐ Jiná odpověď